

OPINNÄYTETYÖ

Humakin näköistä opintopiiriä luomassa
Havaintoja Humakin opintopiiristä

Joni Johansson

Yhteisöpedagogi AMK
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(5/2024)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi koulutusohjelma (210 op)

Tekijät: Joni Johansson

Opinnäytetyön nimi: Humakin näköistä opintopiiriä luomassa – Havaintoja Humakin opintopiiristä

Sivumäärä: 48 ja 18 liitesivua

Työn ohjaaja: Eeva Mäntylä

Työn tilaaja: Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kevätlukukaudella 2023 Humakin Jyväskylän kampuksen tutorit perustivat opintopiirin, joka oli avoin kaikille Jyväskylän kampuksen opiskelijoille. Koulutusjohtaja Päivi Marjanen kuuli opintopiiristä, ja hän halusi että opintopiiristä tehdään mallinnus. Humanistisella ammattikorkeakoululla oli tarve erilaisille tavoille tukea opiskelijoitaan heidän opintojensa aikana.

Opinnäytetyön tutkimuksellinen osa koostui useista menetelmistä, ja se toteutettiin syyslukukauden 2023 aikana. Lukukauden aikana havainnoitiin viittä opintopiirin tapaamista ja toteutettiin kaksi kyselyä opintopiirin osallistujille. Lisäksi benchmarkkausta käytettiin opintoryhmäkäytäntöjen parantamiseen. Perinteisesti opintopiirit pohjautuvat pitkäaikaisiin pienryhmiin, jotka keskittyvät kerrallaan tiettyyn yhteiseen teemaan. Tässä opinnäytetyössä havainnoitu opintopiiri oli avoin kaikille kampuksen opiskelijoille. Osallistujien vaihtuvuus oli suurta ja kaikki työskentelivät opintopiirissä edistääkseen omia henkilökohtaisia opintojaan.

Osallistajat eivät käyttäneet opintopiirin tapaamisia ainoastaan opiskeluun, vaan myös seurusteluun ja yhteisöllisyyden rakentamiseen. Tämä loi vahvan yhteyden opintopiiriin ja opiskelijoiden hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyin välille, mitkä vaikuttavat merkittävästi opiskelijoiden suoriutumiseen opinnoissaan. Tutkimukset ovat myös osoittaneet, että opiskelijoiden sosiaalisilla opiskeluyhteisön sisäisillä verkostoilla on suuri vaikutus heidän akateemiseen menestykseensä.

Tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyi Humakilainen opintopiirimalli. Humakilainen opintopiiri on kaikille opiskelijoille avoin opiskelun ja toistensa kohtaamisen tila. Tämä opintopiiri ei edistä ainoastaan opintoja, vaan sitä voidaan pitää myös yhteisöllisyyden rakentamisen välineenä. Sosiaalisen ulottuvuutensa kautta se tukee myös opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä.

Asiasanat: opintopiiri, opiskelijayhteisö, opiskelijoiden hyvinvointi, vertaisoppiminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community educator, Degree Programme in NGO and Youth Work, Bachelor's Degree

---

Author: Joni Johansson

Title: Creating a Humak-Style Study Group - Observations from a Humak Study Group

Number of Pages: 48 and 18 attachment pages

Supervisor: Eeva Mäntylä

Commissioned by: Humak University of Applied Sciences (Humak UAS)

During the 2023 spring semester tutors from Humak Jyväskylä campus started to facilitate a peer study group that was open for all the students of the Jyväskylä campus. When the Head of Education Päivi Marjanen heard about the study group, she wanted a model to be created based on this study group. As an educational institution Humak has a need for various ways of supporting their students throughout their studies.

The functional part of the thesis consisted of various methods, and it was conducted during the 2023 autumn semester. During the semester five study group meetings were observed and two different surveys were conducted to the participants of the study group. In addition, benchmarking was used to improve study group practices. Traditionally study groups are based on long term small groups that concentrate on one shared theme at a time. In this thesis the observed study group was open for all students. There was a significant turnover among the participants, and everyone worked on progressing their studies.

Participants did not use study group meetings only to study but also to socialize and as a community building platform. This created a strong connection between the study group and the students' well-being and their ability to study which have a significant impact on students' performance in their studies. Studies have also shown that students' social networks in their student community have a significant impact in their academic success.

The product of this thesis is a Humak-style study group model. A Humak-style study group is an open space to come study together. This study group does not only promote learning, but it can also be seen as a platform for community building and reinforcement. Through its social dimension it also supports students' well-being and their ability to study which reinforces their performance in their studies.

Keywords: study group, student community, student well-being, peer learning

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1	JOHDANTO.....	6
2	TILAAJA, TARVE JA TAVOITE	7
	2.1 Humanistinen ammattikorkeakoulu	7
	2.2 Tarve ja tavoite	8
3	OPINTOPIIRI JA OPISKELUKYKY	10
	3.1 Opintopiiri.....	10
	3.2 Kokemuksia vertaisryhmistä ja -oppimisesta	12
	3.3 Opiskelukyky	13
	3.4 Muutama sana etäopetuksesta.....	15
	3.5 Yhteisöpedagogin kompetenssit	15
4	MENETELMÄT	17
	4.1 Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus	17
	4.2 Tapaustutkimus ja etnografinen tutkimus.....	17
	4.3 Havainnointi.....	19
	4.4 Haastattelu ja kysely	20
	4.5 Benchmarkkaus.....	21
	4.6 Analyysi	22
5	AINEISTO JA TULOKSET	23
	5.1 Havainnointi.....	23
	5.2 Kyselyt.....	25
	5.3 Opintopiirin perustajien lähtökohdat	30

5.4 Benchmarkkaus.....	31
6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	34
6.1 Humakilainen opintopiirimalli.....	35
6.2 Kehitysehdotukset.....	39
7 POHDINTA.....	41
7.1 Opinnäytetyön prosessi.....	41
7.2 Työn luotettavuus	42
7.3 Tilaaajan kommentit.....	43
LÄHTEET	44
LIITTEET.....	49

1 JOHDANTO

Miksi tehdä opinnäytetyö Humanistiselle ammattikorkeakoululle (Humak) opintopiiristä? Eri-laisia opintopiirioppaita ja -malleja sekä opintopiirejä löytyy kymmenittäin hakemalla Googlesta hakusanalla opintopiiri. Lisäksi vuoden 2022 lopussa Humakille on valmistunut opinnäytetyö, joka keskittyi verkkovälitteisen opintopiirimallin luomiseen verkko-opiskeli-joille (Hämäläinen & Perälä 2022, 6).

Oppilaitoksilla on aina tarve erilaisille opintojen edistymistä ja opiskelijoita tukeville toiminta-malleille. Merkittävällä osalla opiskelijoista opinnot venyvät tai keskeytyvät. Vuosien mittaan yhä suuremmalla osalla opiskelijoita hyvinvointi ja opiskelukyky on laskenut mikä, on nousu julkiseen keskusteluun COVID-19-pandemian jälkeen. Kun opinnot painottuvat verkkoympä-ristöihin, yhä useampi opiskelija kaipaa enemmän kohtaamisia muiden opiskelijoiden kanssa.

Vuoden 2023 aikana Humakin Jyväskylän kampuksella syntyi tutoreiden pitämä opintopiiri, opiskelijayhteisön jäsenillä oli tarve kohdata toisiaan ja opiskella yhdessä. Tutorit perustivat avoimen opintopiirin, johon sai tulla opiskelemaan ja kohtaamaan muita opiskelijoita. Toimin-nasta haluttiin saada malli, jotta toimintaa voitaisiin toteuttaa muillakin kampuksilla.

Opinnäytetyössä haluttiin selvittää, mitä käytäntöjä Jyväskylän kampuksen opintopiiristä voi-taisiin toteuttaa myös muualla. Lisäksi haluttiin ohjeita, miten opintopiirin toimintaa voitaisiin kehittää. Koska opintopiiritoimintaan osallistuminen on vapaaehtoista, päätettiin tässä opinnäy-tetyössä keskittyä opiskelijoiden motiiveihin osallistua opintopiiritoimintaan sekä opintopii-reissä tapahtuvan toiminnan havainnointiin. Näihin asioihin keskittymällä saatiin aikaiseksi opintopiirimalli, jonka pohjalta voidaan järjestää opiskelijalähtöistä ja opiskelijoihin vetoavaa toimintaa.

Opiskelija-aktiivien pitämää opintopiiriä tutkittiin monimenetelmäisesti käyttäen havainnoin-tia, kyselyjä ja haastattelua. Lisäksi käytettiin benchmarkkausta opintopiiritoiminnan kehittä-miseksi. Tulosten perusteella havaittiin opintopiiritoiminnan olevan opintoja ja opiskelukykyä edistävää. Erityisesti yhteisöllisyys sekä sen vaikutus hyvinvointiin korostui. Samalla havaittiin toiminnassa joitakin kehittämiskohteita, jotka huomioitiin mallia rakentaessa. Työn tuloksena syntyi opintopiirimallin opas: Humakilainen opintopiiri.

2 TILAAJA, TARVE JA TAVOITE

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön tilaajana toimiva Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak). Tilaajan lisäksi esitellään työn tarve ja tavoite. Tarvetta taustoitetaan niin tilaajan kuin opiskelijoidenkin näkökulmasta.

2.1 Humanistinen ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön tilaajana toimii Humak joka on verkostoammattikorkeakoulu, jolla on historiansa ollut toimipiste jopa yhdellätoista paikkakunnalla (Hartio 2010). Nykyään oppilaitoksella on neljä alueyksikköä joihin, kuuluu yhteensä viisi kampusta. Alueyksiköt sijaitsevat Jyväskylässä, Turussa, Kuopiossa ja Helsingissä, jonka alueyksikköön kuuluvat Helsingin ja Kauniaisen kampukset. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024b.)

Humakilla on kolme vahvuusala. Yhteisöjen kehittäminen, kulttuurituotanto sekä tulkkaus ja kielellinen saavutettavuus. Vahvuusaloilta nousevat yhteisöpedagogi-, kulttuurituottaja- ja tulkkipedagogit. Yhteisöpedagogit ovat nuoriso- ja järjestöalan ammattilaisia, joiden koulutuksessa korostuvat yhteisöt ja ohjaaminen. Kulttuurituottajat ovat kulttuurituottamisen ja projektinhallinnan ammattilaisia. He hallitsevat erilaisten kulttuuri- ja taidetapahtumien tuottamisprosessit, markkinoinnin, rahoituksen sekä tapahtumiin liittyvät liiketalousperiaatteet. Tulkkipedagoogissa koulutetaan viittomakielen tulkkeja tai puhetta korvaavan kommunikaation asiantuntijoita. Tulkki tutkintoja on kaksi, Tulkki (AMK) viittomakieli ja Tulkki (AMK) kommunikaatio-ohjaus. Kommunikaatio-ohjaajat perehtyvät opinnoissaan muun muassa vaihtoehtoihin kommunikaatiomenetelmiin, vuorovaikutus-, kulttuuri- ja toimintaympäristöosaamiseen sekä tulkkaustaitoon. Viittomakielen tulkit toimivat tulkkeina kuuroille ja viittomakieltä käyttäville. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024c, 2024d, 2024e, 2024f, 2024g)

Humak tarjoaa tutkintojaan päivä-, monimuoto- sekä verkkototeutuksina. Päivätoteutus on niin sanotusti perinteinen tapa suorittaa tutkinto sisältäen selkeästi eniten lähiopetusta omilla kampuksilla. Opintojen edetessä päivätoteutuksissakin siirrytään hyödyntämään enemmän verkko-opintoja. Monimuotototeutukset sisältävät suunniteltua lähiopetusta keskimäärin 1–2 päivää viikossa, opetuksen ja opiskelun muuten painottuessa verkkoon. Verkkototeutus on kokonaan verkossa tapahtuvaa opetusta, joka mahdollistaa opiskelun mistäpäin Suomea tahansa. Monimuoto- ja verkkototeutuksissa korostuvat opiskelijan oma vastuu opinnoista ja niiden ajoittamisesta verrattuna päivätoteutukseen. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024b.)

2.2 Tarve ja tavoite

Syksyn 2022 aikana niin opiskelija-aktiivien kuin muidenkin opiskelijoiden keskuudessa oli herännyt ajatus yhdessä opiskelusta. Jyväskylän kampukselta puuttui helposti saavutettava opiskelijoille suunnattu tila, kampus sijaitsee Korpilahdella noin 30 km päässä Jyväskylän keskustasta. Keväällä 2023 tutorit päättivät lähteä pilotoimaan opintopiiriä opiskelijayhteisöstä nousseen tarpeen pohjalta. Samoihin aikoihin nostettiin esiin opiskelijan toimesta tarve digi-tutoroinnille, josta saisi apua Humakissa käytössä olevien järjestelmien sekä ohjelmien käyttöön. Tarpeen esiin nousemisen seurauksena digi-tutorointi päätettiin yhdistää osaksi opintopiiritoimintaa. Opintopiiriä alettiin järjestämään keskimäärin kahtena maanantaina kuukaudessa Jyväskylässä nuorten kulttuurikeskus Veturitallin tiloissa. Toinen opintopiiritoiminnan perustajista tulkitse tarpeen opintopiiriin kaltaiselle toiminnalle vastareaktiona kampuksella järjestettävän kontaktiopetuksen vähäiseen määrään. (Tutor 1 2024; Tutor 2 2024.)

Kun Humakin koulutusjohtaja Päivi Marjanen kuuli toiminnasta, hän halusi saada toiminnasta mallinnuksen, jota voitaisiin hyödyntää myös laajemmin Humakissa opiskelijoiden tukena. Humak tarvitsee erilaisia keinoja, joilla tukea opintoihin kiinnittymistä, edistymistä ja niiden loppuun saattamista. Esimerkiksi 2010-luvulla keskimäärin reilu kolmannes Humakissa aloittaneista opiskelijoista jäi valmistumatta tai eivät valmistuneet alkuperäisessä tutkintolajissaan. Valmistuneista noin 25–30 % eivät valmistu tavoiteaikataulussa. Eri aloitusryhmien ja erityisesti eri opiskelualojen välillä on toki merkittäviä eroja. (Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu a, b, c, d.)

Syitä opintojen keskeytymiselle tai pitkittymiselle voi olla useita. Ammattikorkeakouluopiskelijat keskeyttävät tyypillisesti opintonsa alkuvaiheessa joko ensimmäisenä lukuvuotena tai toisen vuoden alussa. Mikäli opiskelija ei sitoudu opintoihinsa niiden alkuvaiheessa ja koe opinnot merkitykselliseksi, on opintojen pitkittyminen ja keskeytyminen todennäköistä. Yksi syy alkuvaiheen opintojen keskeytykseen voi olla myös kokemus väärästä koulutusvalinnasta. Jos opinnot keskeytyvät niiden loppuvaiheessa, on yhtenä merkittävimpänä tekijänä työelämään siirtyminen. Keskeyttämisvaarassa olevat opiskelijat ovat muita tyytymättömämpiä opintojensa etenemiseen. Opintoja hidastavia tekijöitä ovat muun muassa töissä käynti, heikko motivaatio, puutteellinen ohjaus sekä puutteelliset opiskelutaidot. Myös mielenterveydellä ja erityisesti stressillä on merkittävä yhteys keskeyttämiseen. (Reinikainen 2024, 7–11.)

Vuonna 2022 Humakille on tehty opinnäytetyö opintopiiristä ”Opintopiiri – kohti yhteisöllistä opiskelua. Tehdään yhdessä opiskelusta uusi normaali!”. Opinnäytetyön pohjana toimi Humakin oma selvitys vuodelta 2021, jossa havaittiin erityisesti verkko-opiskelijoiden kokevan yksinäisyyttä sekä haasteita yhteisöllisyyden ja verkostoitumisen onnistumisessa. Opinnäytetyössä kehitettiin Humakille verkkovälitteinen opintopiirimalli juuri verkko-opiskelijoille (Hämäläinen & Perälä 2022, 6.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Humakille opintopiirimalli jo käynnissä olevan paikallisen toiminnan pohjalta. Kehittämistyö keskittyy seuraavien teemojen ympärille: 1) mitä sellaista voimme oppia mikä on siirrettävissä muuallekin 2) kuinka jo olemassa olevaa toimintaa olisi hyvä kehittää. Tavoitteena on myös tarkastella, millaisista opiskelijoiden tarpeista tämä opintopiiritointi on syntynyt ja mihin tarpeisiin toiminnalla vastataan.

3 OPINTOPIIRI JA OPISKELUKYKY

Työn kehittämiskohteena on opintopiiri, joka on syntynyt opiskelijoiden tarpeesta. Humak toivoi saavansa opintopiiritoiminnasta mallin, jota voidaan hyödyntää laajemmin muillakin kampuksilla Jyväskylän ulkopuolella. Humakille on tehty opinnäytetyö, jossa kehitettiin mallia verkkovälitteisestä opintopiiristä (Hämäläinen & Perälä 2022, 6). Erona aikaisempaan opinnäytetyöhön tässä työssä tarkastelun alla on livekohtaamisina toteutettu opintopiiri.

Tässä luvussa esitellään, millainen on perinteinen opintopiiri ja kuinka se on saapunut Suomeen. Opintopiiriin lisäksi käsitellään suppeasti kokemuksia vertaisryhmätoiminnasta opiskelun tukena sekä opinnäytetyöhön valittu hyvinvointi ja opiskelukyky näkökulma. Lopuksi avataan vielä yhteisöpedagogikoulutuksen kompetensseja, sillä ne ovat olleet merkittävässä roolissa lopullista tuotosta rakennettaessa.

3.1 Opintopiiri

Opintopiiri-termille on vaikea löytää yksiselitteistä määritelmää. Opintopiiristä puhuttaessa helposti tulee mieleen jonkinlainen ryhmä ihmisiä, jotka ovat kokoontuneet opiskelemaan yhdessä. Erilaisilla opintopiireillä on pitkä historia Suomessa, ja termi opintopiiri syntyi 1900-luvun alussa. Monien järjestöjen käyttöön 1910-luvulla yleistyi kuitenkin termi opintokerho, jonka rinnalla termi opintopiiri on elänyt (Ojanen 2018, 15). Ojanen kertoo Helli Suomisen esittäneen opintokerhojen varhaisena esiasteena 1820- ja 1830-lukujen taitteessa perustettua Lauantaiseuraa, joka koostui helsinkiläisistä oppineista. Laajemmaksi kansanhuviksi opintokerhot tulivat 1800-luvun loppupuoliskolla ja 1900-luvun alussa (mt. 2018, 14–15, 110.)

Opintopiiriliikkeen saapuminen Suomeen 1900-luvun alkuvuosina tapahtui kahta reittiä: Ruotsista ja Amerikasta. Ruotsissa opintokerho- ja opintopiiritoimintaa alettiin luomaan vahvasti raittiusseuran piirissä samalla muodostaen tärkeän toimintamuodon työväenliikkeelle. Ruotsalaisia opintopiiri-ideoita Suomessa esitteli ensimmäisenä historianutkija Väinö Voionmaa. Toinen tärkeä malli oli Amerikassa toiminut Chautauqua-liike, joka kokosi kesäisin suuria joukkoja ihmisiä yhteen viihtymään sekä opiskelemaan erilaisia aihekokonaisuuksia. Vaikka malli onkin saapunut Amerikasta ja Ruotsista, niin taustalla vaikuttavat voimakkaasti myös suomalaiset sivistysaatteet sekä -mallit. (Ojanen 2018, 16.)

Pitkään opintopiirit olivat ja ovat edelleen erilaisten järjestöjen käsissä, mutta opintopiiri työkaluna ja menetelmänä on levinnyt myös niiden ulkopuolelle. Esimerkiksi monissa eri asteissa oppilaitoksissa kannustetaan opiskelijoita järjestämään omia opintopiirejään. Jotkin oppilaitokset auttavat fasilitoimaan piirejä tai ovat sisällyttäneet ne osaksi joitakin kursseja, kuten esimerkiksi Helsingin yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitoksella. Laitoksen verkkosivuilla on lyhyet ohjeet opintopiirin perustamiseen, tietoa yleisistä käytänteistä, malli opintopiirisopimuksesta sekä mahdollisuus pyytää oman ryhmän muodostamista Moodle-alustalle. (Kerola 2024a, 2024b.) Helsingin yliopisto myös maksaa tutoreille opintopiirin vetämisestä (Helsingin yliopisto 2023).

Opintopiireillä on siis pitkä historia ja nykyisellään monet kasvot. Erilaisia opintopiirejä kuitenkin yhdistävän seuraavanlaiset piirteet: 1) toiminta on omaehtoista, tavoitteellista ja ryhmämuotoista 2) ryhmä kokoontuu toistuvasti ja sillä on vetäjä tai ohjaaja 3) oppiminen keskittyy johonkin aiheeseen ja oppiminen perustuu vertaisoppimiselle 4) opintopiirissä ei ole muodollista opettajaa, vaan osallistujat opettavat toinen toisiaan 5) toiminta on rajattu aikaan esimerkiksi lukukauteen 6) Opintopiireillä on oma ”opetussuunnitelmansa” jonka avulla tavoitteeseen päästään. Lisäksi toimintaan liittyy vapaus ja vapaamuotoisuus, minkä takia eri opintopiirit voivat olla hyvinkin eri näköisiä. (Gryczko & Peterson 2021, 7–8; Ojanen 2018, 24.)

Yksittäisen opintopiiritapaamisen kulku voi olla esimerkiksi seuraavanlainen. Alussa on johdatus tapaamiseen esimerkiksi kuulumiskierroksen ja tapaamisen aiheen esittelyn muodossa. Ennen päivän aiheen käsittelyä käydään läpi edistyminen edellisestä tapaamisesta sekä jaetaan kotitehtävistä saadut tulokset. Seuraavaksi keskustellaan tapaamisen aiheesta tehdään keskustelusta yhteenveto ja käydään lyhyesti läpi mitä kukin osallistuja on oppinut tapaamisella. Lopuksi suunnitellaan seuraavaa kokousta ja tehdään työnjako valmistautumiselle. Kun seuraava kokous on suunniteltu, päätetään kokous. (Jutvik, Wiborn, Glushkova & Liepina n.d., 8.)

Oppiminen opintopiireissä perustuu vertaisoppimiselle. Vertaisoppiminen on ihmiselle luonnollinen tapa oppia. Se perustuu kokemusten, tietojen ja taitojen jakamiseen keskenään vertaisessa asemassa olevien kanssa (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2024). Vertaisoppimisen voi nähdä tilanteena, jossa yhdessä työskennellen opitaan ja autetaan vertaisia oppimaan (Alaniska 2024, 16). Vaikka opintopiirit perustuvat vertaistoiminnalle voi opintopiirin ohjaajan rooli muistuttaa paljon puheenjohtajan roolia. Ohjaaja etsii opintopiirille tilan, viestii osallistujien kanssa, jakaa tehtäviä ja johtaa keskusteluja (Gryczko & Peterson 2021, 8).

Korkeakoulumaailmasta löytyy myös toimintamalleja ja käytänteitä, jota voidaan verrata opintopiiriin. Esimerkiksi Oulun ammattikorkeakoulusta löytyy Study Group -menetelmä, jota voidaan käyttää opiskelijaryhmien ohjauksen toteuttamiseen. Ideana on, että ryhmä tapaa myös itsenäisesti opetuksen ulkopuolella työstäen opintojaan. (OAMK n.d., 7.) Study Group -menetelmässä ryhmä on 3–5 opiskelijasta muodostuva pitkäaikainen pienryhmä, joka toimii itsenäisesti. Ryhmät muodostetaan samaan aikaan aloittaneista opiskelijoista. Ryhmien sisällä ei ole vuorovaikutusta tai oppimista ohjaavia rooleja. Vaikka toiminta on opettajien koordinoimaa, ei opettajat osallistu toimintaan eikä ole tarkempaa tietoa ryhmien tapaamisten sisällöstä. (Alaniska 2024, 165–167.) Ryhmälle kuitenkin valitaan vetäjä, joka toimii linkkinä opettajien ja ryhmän välillä (OAMK n.d., 7).

Humakissa käytössä oleva toimintatapa, jossa jaetaan opiskelijat kotiryhmiin muistuttaa osin Study Group -menetelmää. Kotiryhmillä tarkoitetaan opiskelijoiden pienryhmiä, joihin opiskelijat jaetaan opintojen alussa. Kotiryhmissä jokainen ryhmä saa vetäjäkseen tutorin, ja lehtorit kannustavat kotiryhmiä opiskelemaan yhdessä ja hakemaan vertaistuketukea ryhmältä. On opiskelijoiden ja ryhmän itsensä käsissä, miten he ryhmää hyödyntävät, eikä toimintaa seurata lehtoreiden toimesta.

3.2 Kokemuksia vertaisryhmistä ja -oppimisesta

Study Group menetelmällä on havaittu olevan yhteys oppimiseen ja opintojen etenemiseen. Tätä tukevat niin opettajien kuin opiskelijoidenkin kokemukset. Opiskelijat kuvasivat oppimisen edistymistä sekä kokivat tehtävien valmistuneen ja siten opintojen edistyneen. Study Group -menetelmän tunnistettiin myös tukevan opintoihin kiinnittymistä. Lisäksi opettajat kokivat käytänteen helpottavan opiskelijoiden tutustumista ja ryhmäytymistä. (Alaniska 2024, 175–178.)

Verkostoitumisen muiden opiskelijoiden kanssa on osoitettu myös vaikuttavan akateemiseen menestykseen. Yhteisöstä erillään pysyvillä opiskelijoilla on suurempi riski epäonnistua opinnoissaan. Opiskelijayhteisöistä on tunnistettu kolme erilaista sosiaalista vuorovaikutusverkostoa: positiiviset vuorovaikutukset, ystäväverkosto ja opiskeluverkosto. Ystävä- ja opiskeluverkostot olivat kytköksiltään lähes täysin vastaavat positiivisen vuorovaikutuksen verkoston kanssa. Myös ystävä- ja opiskelu verkosto oli suurimmalta osin kytköksiltään vastaavat osoittaen opiskeluverkoston kehittyvän positiivisten vuorovaikutusten ja ystävyysuhteiden mu-

kana. Pääsääntöisesti menestyneimmillä opiskelijoilla on eniten heihin liitettyjä kytköksiä kaikissa kolmessa verkostossa ja heidät nimettiin muiden toimesta usein ystäväksi, opiskelukumppaniksi ja vuorovaikutus heidän kanssaan koetaan positiiviseksi. (Stadfel, Vörös, Elmera, Boda & Raabe 2019, 732–793.)

3.3 Opiskelukyky

Opiskelukyvulla on opiskelija työkykyä ollen yhteydessä hyvinvointiin, oppimistuloksiin ja opintojen etenemiseen. Korkeakouluopiskelijoiden kokema yksinäisyys sekä opiskeluun ja mielenterveyteen liittyvät ongelmat yhdessä monien muiden ongelmien kanssa nousivat isosti julkiseen keskusteluun COVID-19-pandemian jälkeen. Tarkasteltaessa korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksia (KOTT-tutkimukset) voidaan nähdä, että nyt keskusteluun nousseet teemat ovat olleet jo olemassa sekä kasvaneet hitaasti. Vuonna 2008 yksinäisyyttä katsottiin kokevan 5 % tutkimukseen vastanneista, vuonna 2012 osuus oli 5–7 % ja 2016 yksinäisiksi katsottiin 4–10 % riippuen käytetystä mittarista (Kunttu & Huttunen 2009, 80; Kunttu & Pesonen 2013, 97; Kunttu, Pesonen & Saari 2017, 78). Vuonna 2008 vastaajista 27 % koki runsasta stressiä, 39 % jatkuvaa ylirasitusta, 1/3 ei kokenut kuuluvansa mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään ja 1/3 ilmoitti otteen saamisen opiskelusta olevan ongelma (Kunttu ym. 2009, 49, 80). Vuonna 2016 runsasta stressiä koki 33 %, jatkuvaa ylirasitusta 43 %, kolmasosa koki otteen saamisen opiskelusta olevan ongelma, poikkeuksen näihin tekee kokemus opiskelijaryhmään kuulumisesta, vain 22 % koki, ettei kuulu mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään (Kunttu ym. 2017, 36, 88). Vaikka luvut eivät olekaan hälyttävästi nousseet, on kehitys huonompaan suuntaan nähtävissä. Tämä hidas kehitys on myös nähtävissä KOTT 2016-tutkimuksesta, kun vertaillaan esimerkiksi yleisoireista, mielialaan, tulevaisuuden näkymiin ja kontaktiin muihin opiskelijoihin (Kunttu ym. 2017, 34–36, 38). Tässä työssä on tietoisesti jätetty vuoden KOTT 2021-tutkimus tämän vertailun ulkopuolelle. Tutkimus on tehty COVID-19-pandemian aikana, ja pandemia on voimakkaasti myös läsnä tuloksissa. Vuoden 2021 tutkimuksen tuloksilla voidaan hyvin osoittaa, kuinka eristäytyneenä oleminen tuottaa ongelmia. Samalla ajanjaksolla oli myös paljon muita stressitekijöitä, kuten koko yhteiskuntaa koskeneet rajoitukset, tulevaisuuden epävarmuus sekä kuolemista ja viruksesta uutisointi, mikä kärjisti tuloksia. Tässä vertailussa on haluttu kiinnittää huomiota siihen, että ongelmat olivat jo olemassa ja todennäköisesti jatkuvat myös pandemian jälkeen.

Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiössä (YTHS) on luotu malli opiskelukyvyyn tukemiseksi. Mallin kehitti alun perin YTHS:n aiempi ylilääkäri Kristina Kunttu yhteistyössä Työterveyslaitoksen (TTL) kanssa. Mallissa opiskelukyky on jaettu neljään toisiinsa vaikuttavaan ulottuvuuteen (Kuva 1). Vaikka yhdellä osa-alueella olisikin ongelmia, voivat vahvuudet yhdellä tai useammalla osa-alueella auttaa ylläpitämään opiskelukykyä läpi vaikeuksien. Tukemalla näitä neljää ulottuvuutta voidaan vaikuttaa opiskelukykyyn ja sitä kautta opintojen sujumiseen. (YTHS 2022.)

Kuva 1. Opiskelukyvyyn neljä osa-alueetta (YTHS 2022).

Tähän avataan muutamia tämän opinnäytetyöntyön kannalta oleellisena pidettyjä opiskelukyvyyn osa-alueita. Suurin osa ihmisistä kaipaa sosiaalisia suhteita hyvinvointinsa ylläpitämiseksi. Ihmisen sosiaaliset suhteet voivat muodostua monista erilaisista sosiaalisista verkostoista, joista opiskelija yhteisö on yksi. Sosiaalisten suhteiden muodot ja ylläpitotavat ovat monimuotoisia ja lisääntyneet digitalisaation myötä. On kuitenkin yksilöllistä, millaiset suhteet ja niiden ylläpitotavat sopivat kenellekin. Sosiaalisten verkostojen saatavuus sekä niiden tarjoama tuki auttavat selviämään eteen tulevista kriiseistä. Esimerkiksi konkreettinen apu opiskelukavereilta auttaa ylläpitämään opiskelukykyä. (YTHS 2022.)

Identiteetti on tunne minän eheydestä sekä jatkuvuudesta menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välillä. Tunteen rakentumiseen kuuluu muun muassa sitoutuminen eri ryhmiin ja

yhteisöihin, tavoitteisiin ja suunnitelmiin. Sitoutumisen epäonnistuminen erityisesti opiskelijan suhteen nostaa opiskelijan uupumisriskiä. (YTHS 2022.)

Psyykinen ja sosiaalinen ulottuvuus kietoutuu toisiinsa psykososiaalisessa oppimisympäristössä. Opiskelukykymalli esittää kokemuksen opiskeluyhteisöön ja ryhmiin kuulumisesta oleellisena psykososiaalisen opiskeluympäristön tekijäksi. Vertaissuhteet edistävät hyvinvointia, opintojen merkityksellisyyden kokemusta ja opintojen jatkamista. (YTHS 2022.)

3.4 Muutama sana etäopetuksesta

Erilaiset monimuoto- ja etäratkaisut sekä teknologian käyttö opetuksessa eivät ole uusi ilmiö. Vuonna 2020 opetushallitus uutisoi juhlistavansa Suomen etäopetuksen 100-vuotista historiaa (Opetushallitus 2020). Ennen internetiä ja tietokoneita etäopiskelu tapahtui kirjeitse. Ensimmäiset tietokoneet ilmestyivät opetuksen rinnalle 1960-luvulla ja ensimmäiset tietoverkkopohjaiset ratkaisut 1980-luvulla (Pyhältö 1984, 191–193). Nykyisenlainen verkko-opetus sai lähtölaukauksensa 1990-luvun puolivälissä internetin kehittymisen myötä, ja siitä lähtien verkko-opetusta on kehitetty moninaisin hankkein (Kalliala 2022, 69–70). Voidaankin siis sanoa nykyisen yhä enemmän verkkoympäristöihin painottuvan opetuksen olevan vain jatkumoa jo pitkään käynnissä olleelle kehitykselle, jolle COVID-19-pandemia vain antoi vauhtia.

Humak on panostanut erityisesti verkossa tapahtuvaan opetukseen ja opiskeluun. Aloittaessani Humakissa vuonna 2018 kaikista tarjolla olevista tutkinnoista oli tarjolla päivätoteutus. Tällä hetkellä päivätoteutuksena tarjotaan ainoastaan kahta tutkintoa (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024b, 2024c, 2024d, 2024e, 2024f, 2024g).

3.5 Yhteisöpedagogin kompetenssit

Yhteisöpedagogin osaaminen muodostuu neljästä kompetenssi osa-alueesta: yhteisöllinen osaaminen, pedagoginen osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä vaikuttamis- ja kehittämisaosaaminen (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022). Tähän osioon on avattu näistä kompetenssi alueista yhteisöllisen osaamisen sekä pedagogisen osaamisen sisällöt, sillä työn lopputuotos pohjautuu näihin osaamisalueisiin tässä työssä saatujen tuloksien lisäksi.

Yhteisölliseen osaamiseen kuuluu yhteisöllisyyden, osallisuuden sekä toimijuuden merkityksen ymmärtäminen osana yksilöiden ja ryhmien toimintaa sekä hyvinvoinnin edistämistä. Osa-alu-

eseen kuuluu myös yksilö- ja ryhmäohjauksen osaaminen. Tähän osaamiseen sisältyy ohjattavien vahvuuksien löytäminen sekä heidän yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen. Yhteisöpedagogit rakentavat ja vahvistavat osallisuutta, toimijuutta ja yhteisöllisyyttä niin verkko- kuin liveympäristöissä. Kompetenssiin kuuluu myös osaaminen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien toteutumisen edistämisestä. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022.)

Pedagogiseen osaamisen kompetenssiin kuuluu oppimisen mahdollisuuksien ja rakentavan vuorovaikutuksen edistäminen erilaisissa toimintaympäristöissä. Toiminnassaan yhteisöpedagogi hyödyntää erilaisia kasvun, kasvatuksen ja kehityksen teoreettisia lähestymistapoja. Osallisuutta ja toimijuutta edistävien toimintatapojen soveltaminen kuuluu myös yhteisöpedagogin pedagogiseen osaamiseen. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022.)

4 MENETELMÄT

Opinnäytetyö on työelämälähtöinen kehittämistehtävä, joka tuottaa uutta tietoa ja kehittää jollakin tavalla työn tilaajan toimintaa. Opinnäytetyö tuottaa aina jotakin konkreettista tilaajalle, esimerkiksi toimintamallin, tuotteen tai palvelun. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024h.) Humakin opinnäytetyöt ovat tutkimuksellisia kehittämistehtäviä. Tutkimuksellisuus opinnäytetyössä näkyy järjestelmällisyytenä ja kriittisenä arviointina niin käytännössä kuin teoriainkin suhteen. Tietoa haetaan laajasti sekä järjestelmällisesti kriittisesti arvioiden ja aineiston hankkimiseksi käytetään laaja-alaisesti erilaisia menetelmiä, jotka ovat tarkoituksen mukaisia kehittämistehtävän näkökulmasta. (Hautio & Kóbor-Laitinen 2022.)

Humakin opinnäytetyöt ovat lähes poikkeuksetta tutkimuksellisilta menetelmiltään kvalitatiivisia, eli laadullisia. Myös tässä opinnäytetyössä käytetään laadullisia menetelmiä. Ensisijaisesti tämä työ pohjautuu case- eli tapaustutkimukseen. Lisäksi työssä on joitakin etnografisen tutkimuksen piirteitä. Aineistonkeruumenetelminä on käytetty havainnointia, kyselyitä, benchmarkkausta ja haastattelua.

4.1 Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen eli laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erittely toisistaan ei ole täysin yksi selitteistä eikä välttämättä aina edes mielekästä. Näitä tutkimus suuntauksia voidaan pitää toisiaan täydentävinä saman jatkumon eri ääripäinä (Hirsjärvi, Remes & Sajaavaara 1997, 135–136). Perinteisenä erotteluna on pidetty, että määrällinen tutkimus keskittyy numeroihin ja laadullinen merkityksiin. Tällä tarkoitetaan sitä, että määrällisessä tutkimuksessa aineisto on kvantitatiivinen tai kvantifioitu eli muutettu numeeriseen muotoon, kun laadullisen tutkimuksen aineistot ovat usein erilaisia tekstejä haastattelu litteroinneista dokumentteihin tai havaintopäiväkirjoihin (Puusa & Juuti 2020, 75). Esimerkki kvantitatiivisesta aineistosta voisi olla vesikirppujen populaation kokoa vesinäytteessä ja erilaisten muuttujien aiheuttamien muutosten seuraaminen populaatiossa vertaamalla testinäytettä kontrolli näytteeseen.

4.2 Tapaustutkimus ja etnografinen tutkimus

Tapaustutkimus on tutkimusstrategia, joka keskittyy nimensä mukaisesti yhteen tapaukseen. Tapaus voidaan rajata monin eri tavoin yksittäisestä ilmiöstä tai tapahtumasta yksittäisen ryh-

män toimintaan tai tapahtumasarjaan, josta tutkittava tapaus muodostuu. Tutkimus on empiiristä, ja kohdetta tarkastellaan omassa luonnollisessa ympäristössään sekä kontekstissaan. Tässä tutkimussuuntauksessa voidaan käyttää hyväksi niin kvantitatiivisia kuin kvalitatiivisia menetelmiä. Tapaustutkimus on paljon käytetty menetelmä joka soveltuu hyvin moniin erilaisiin yhteyksiin ja ympäristöihin. Tapaustutkimuksella ei pyritä tuottamaan yleistettävää tietoa minkä vuoksi menetelmää on kritisoitu. Syvällisellä ja huolellisella perehtymisellä yksittäisiin tapauksiin ja niiden sisältämiin prosesseihin sekä lainalaisuuksiin omassa kontekstissaan voidaan saada aikaan siirrettävyyttä tai yleistettävyyttä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Jyväskylän yliopisto 2015; Piekkari & Welch 2020, 209–210; Vuori 2021.)

Etnografinen tutkimus on ihmisen toiminnan ja ajattelun tutkimista heidän omassa luonnollisessa ympäristössään. Tavoitteena on jäsentää ja tuottaa syvällistä ymmärrystä ihmisen tai ryhmän toiminnasta heidän oman kulttuurinsa, aikansa ja ympäristönsä kontekstissa. Etnografista tutkimusta kutsutaan usein kenttätutkimukseksi, koska tutkimussuuntaus vaatii pitkäaikaista jalkautumista havainnoijaksi osaksi tutkittavaa yhteisöä. (Jyväskylän yliopisto 2021; Kallinen & Kinnunen 2021.) Etnografista tutkimusta tehdessä täytyy tiedostaa, että havainnointi ja niin kutsuttujen faktojen ylös kirjaaminen ei ole tulkintaa vapaata. Kun tutkija tekee havainnon ja antaa havainnolle nimen, on jo tapahtunut tulkintaa ja luokittelua, mikä on sidoksissa tutkijan omaan taustaan, kokemuksiin ja kulttuuriin. Kallinen & Kinnunen (2021) ovat kuvanneet etnografisen tiedon tuottamista yhteistyöksi tutkijan ja heidän informanttiansa välillä, kun yhteistä ymmärrystä rakennetaan uudelleen muotoilemalla ja tarkentamalla kysymyksiä. (Kallinen & Kinnunen 2021.)

Näiden lähestymistapojen valinta tähän opinnäytetyöhön tapahtui hyvin luonnollisesti. Voi melkein sanoa, että tapaus- ja etnografisen tutkimuksen yhdistelmä valitsi tämän työn. Opinnäytetyön rajallinen laajuus aiheelle ja kehityskohteelle ajaa opinnäytetyötä luonnollisesti tapaustutkimusta kohti. Tarjolla oli myös jo valmiiksi olemassa oleva toiminto, josta lähteä keräämään aineistoa. Toisin sanoen oli mahdollisuus ottaa rajattu näyte, jota analysoida ja näin muodostaa mielekkäästi tapaus. Tämän opinnäytetyön tapauksena toimii joukko kahden opiskelija-aktiivin järjestämiä opintopiiri tapaamisia Jyväskylässä syyslukukauden 2023 aikana. Koska opintopiiri on toimintamallina laajasti tunnettu, käytetty sekä opintopiirin järjestämiseen löytyy paljon oppaita ja hyviä käytänteitä päätettiin aihetta lähestyä osallistuvien opiskelijoiden näkökulmasta. Tavoitteena oli saada käsitys osallistujien motiiveista osallistua ja näin ymmärtää, mitä nämä opiskelijat hakevat opintopiiriltä. Tästä lähestymistavasta nousevat esiin työn

etnografiset piirteet, sillä yksi aineiston keruun tarkoituksista oli ymmärtää osallistujia ja käyttää tätä tietoa mallin ja suositusten rakentamiseen.

4.3 Havainnointi

Havainnointi on aineistonkeruumenetelmänä vanha ja pitkät perinteet omaava kuuluu tieteen yhteiseksi perusmenetelmäksi (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 213). Tarkoituksena on objektiivisesti tarkastella ryhmän toimintaa (Metsämuuronen 2006, 116–117). Objektiivisuus saattaa kuitenkin kärsiä tai sen säilyttämiseksi on nähtävä eri tavoin vaivaa riippuen havainnoinnin tyylistä. Havainnoinnin avulla saadaan suoraa ja välitöntä tietoa tutkittavasta kohteesta. Verrattuna kyselyihin ja haastatteluihin havainnoilla saadaan selville mitä ihmiset todella tekevät, koska se mitä sanotaan voi hyvinkin olla ristiriidassa tekojen kanssa. Menetelmän avulla päästään helposti luonnollisiin ympäristöihin tutkimaan niin sanottua todellista maailmaa. Tämän tyyppistä havainnointia on kritisoitu siitä, että tutkija saattaa vaikuttaa omalla läsnäolollaan tutkittaviin henkilöihin ja näin muuttaa tilanteen todellista kulkua. Tätä haittaa voidaan ehkäistä totuttamalla havainnoitava ryhmä tutkijaan siten, että tutkija vierailee ryhmän luona useaan otteeseen ennen varsinaisen havainnoinnin aloittamista. Haittana on myös pidetty sitä, että tutkija voi emotionaalisesti sitoutua tutkittavaan ryhmään tai tilanteeseen, jolloin objektiivisuus kärsii. Toisinaan taas joudutaan turvautumaan muistiin ja kirjaamaan havainnot jälkikäteen ylös, mikäli havainnointitilannetta ei kyetä välittömästi tai samanaikaisesti tallentamaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 212–217.) Havainnoinnin alalajeja on useita, ja tätä opinnäytetyötä tehdessä havainnointi on tehty osallistuja havainnoijana. Osallistuja havainnoija ei ole puhtaasti vain havainnoija vaan osallistuu toimintaan. Osallistuminen ei kuitenkaan ole täydellistä, vaan samalla säilytetään myös tutkijan rooli. (Metsämuuronen 2006, 116–117.)

Havainnointi valikoitui yhdeksi pääasiallisista aineistonkeruumenetelmistä sillä se soveltui juuri tähän työhön hyvin. Menetelmän avulla päästiin näkemään, mitä osallistujat tekevät, ja kuulemaan mistä opintopiirissä puhutaan. Samaan aikaan pystyttiin tarkkailemaan myös toiminnanjärjestäjiä ja kuinka he opintopiiriä toteuttavat. Havainnoinnin haasteeksi muodostui se, että olen itse Humakin Jyväskylän kampuksen opiskelija. Opiskelijayhteisöön kuuluminen mahdollisti luonnollisen läsnäolon ja osallistumisen opintopiireihin, kuulumatta kuitenkaan opintopiiriin osallistuvien varsinaiseen sisäryhmään. Olin useimmille tuttu jo entuudestaan luennoilta, eikä läsnäoloni havainnoitsijana juurikaan häirinnyt itse opintopiiritilannetta. Toisaalta kuuluessani itse Jyväskylän kampuksen opiskelijoihin, olen hyvin lähellä havainnoitavaa

kohdetta ja monilta osin kykenevä samaistumaan opintopiirin osallistujien kokemuksiin, puheisiin ja toimintaan haastaen tilanteen arvioinnin sekä tarkastelun objektiivisuutta.

4.4 Haastattelu ja kysely

Haastattelu ja kysely sisältävät saman idean: kun halutaan tietää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii tietyllä tavallaan, kysytään asiaa ihmiseltä itseltään. Kyselyn ja haastattelun jyrkkä erottelu ei ole aina välttämättä mielekästä, vaikka sanat eivät ole synonyymeja keskenään. Kyselyä on myös kuvattu menettelytavaksi, jossa tiedonantajat täyttävät itse heille annettun lomakkeen, kun haastattelussa kysymykset esitetään suullisesti ja ylös merkitsemisen suorittaa tutkija. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 84–85)

Aineistonkeruumenetelmänä haastattelu poikkeaa monista muista menetelmistä siinä, että menetelmässä ollaan suorassa vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa (Hirsjärvi, Remes & Sajaavaara 1997, 204). Puusa (2020, 103) kuvaa haastattelua keskusteluna, jolla on etukäteen asetettu tavoite. Keskustelu on tietyllä tapaa tutkijan johdattamaa, koska se tapahtuu tutkijan aloitteesta. Menetelmänä haastattelu kerää tietoa haastateltavan ajatuksista, kokemuksista ja tulkinnoista. Tarkoituksena on kerätä aineisto, jonka pohjalta pystytään tekemään uskottavia päätelmiä tutkittavasta ilmiöstä.

Metodina haastattelulla on monia hyviä ominaisuuksia. Haastattelu voi antaa paljon joustavuutta aineiston keruuseen ja säätelyyn tilanteen niin vaatiessa. Tarvittaessa kysymyksiä voidaan tarkentaa, epäselvyyksiä avata tai esittää täydentäviä kysymyksiä. Näin voidaan vähentää sekä väärinymmärryksen, että virhetulkintojen riskejä. Tutkijalla on myös tarvittaessa mahdollisuus ohjata keskustelua tutkimuskysymyksen kannalta olennaiseen suuntaan kysymysten avulla. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 84–85; Puusa 2020, 106–107.)

Haastattelulla on myös huonot puolensa, sillä se on aikaa vievä ja työlästä. Onnistunut haastattelu vaatii tutkijalta hyvää valmistutumista, harjaantumista ja osaamista. Haastatteluun sisältyy myös monia virheen mahdollisuuksia, jotka voivat olla lähtöisin niin itse haastattelijasta, haastateltavasta kuin haastattelutilanteesta. Luotettavuutta voi heikentää myös ihmisen tarve antaa sosiaalisesti hyväksyttävämpiä vastauksia. Se, mitä halutaan korostaa ja mistä vaieta, on kulttuurisidonnaista sekä vaatii haastattelijalta taitoa tulkita vastauksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajaavaara 1997, 206–207.)

Kysely on ennen kaikkea tehokas tiedon- ja aineistonkeruutapa. Kyselyiden avulla voidaan kerätä pitkälti samanlaisia tietoja kuin haastatteluiden avulla, mutta kyselylomake voidaan lähettää esimerkiksi tuhannelle henkilölle. Haastatteluun verrattuna kyselyaineistoja pidetään kuitenkin monesti pintapuolisina. Kyselyt muodostavat usein, kvantitatiivisen aineiston, jota analysoidaan erilaisin tilastollisin menetelmin. Kuten muillakin menetelmillä, myös kyselyillä on heikkoutensa. kyselyyn vastaamattomuus voi pienentää aineistoa, väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida ja eikä voida tietää kuinka onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot ovat vastaajien näkökulmasta. Myöskään vastaajien suhtautumisesta tutkimusta kohtaan ei voida olla varmoja eli ei tiedetä kuinka rehellisesti tai huolellisesti he ovat vastanneet. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 195.)

Haastattelua käytettiin tässä opinnäytetyössä kahdessa tapauksessa: benchmarkkauksen toteuttamiseksi sekä opintopiiritoiminnan vetäjän haastatteluun. Opintopiirin vetäjän haastattelua täydennettiin toiselle vetäjällä lähetetyllä sähköpostikyselyllä (Liite 1). Sähköpostikyselyn käyttämiseen päädyttiin aikatauluhaasteiden vuoksi ja koska kyselyllä täydennettiin toisen perustajan haastattelua. Haastattelu valikoitui menetelmäksi sen joustavuuden takia ja siksi, että katsoin menetelmänä haastattelun olevan paras tapa haluamani tiedon keräämiseen. Kyselyä käytettiin tiedon keräämiseksi osallistujien tarpeista ja motiiveista täydentämään havainnointi aineistoa.

4.5 Benchmarkkaus

Benchmarkkaus, eli esikuva-analyysi, on menetelmä, jonka avulla pyritään kehittämään omaa toimintaa vertaamalla sitä johonkin vastaavanlaiseen toimintaan. Toisin sanoen oma toiminta kyseenalaistetaan ja katsotaan tekevätkö muut jotain paremmin sekä mitä muilta voidaan oppia. Menetelmä on erityisesti käytössä yritysmaailmassa, ja usein vertailukohta haetaankin oman alan vastaavasta menestyvästä toimijasta. Kehittämisen kohteina benchmarkkauksessa voivat olla esimerkiksi omat prosessit, laatukriteerit, käytetyt työkalut tai toimintamallit. Benchmarkkausta varten kehittämisen kohde on hyvä määritellä tarkasti. On hyvä miettiä, onko kehittämisen kohde esimerkiksi yksittäinen prosessi vai halutaanko kehittää koko organisaatiota. Tämä auttaa benchmarkkauksen suunnittelussa ja kysymysten sekä huomion kohdentamisessa oikeaan paikkaan. Benchmarkkaus voidaan suorittaa esimerkiksi sovittuna vierailuna tai haastatteluna. (Impiö 2022.)

Benchmarkkaukseen päädyttiin, koska opiskelija-aktiivien järjestämä opintopiiri ei ollut avoimuutensa vuoksi perinteinen opintopiiri ja toiminta haki vielä muotoaan. Syksyn 2023 vaihetta voisi kuvailla ulkopuolisen silmin vielä ensimmäiseksi testivaiheeksi missä kokeiltiin, tuleeko ihmisiä paikalle ja tulevatko he uudestaan. Syksyn neljännessä opintopiiritapaamisessa Riemu Finland ry:n edustaja kävi esittelemässä järjestön toimintaa ja selvisi, että heillä on vastaavanlainen verkkovälitteisesti toteutettu opintopiiri, joka rakentuu samojen teemojen ympärille. Järjestön opintopiirin osallistujat ovat useilta eri koulutusaloilta ja -asteilta, mikä tarjoaa otollisen mallin opintopiirikäytänteille. Benchmarkkausta varten haastateltiin toiminnasta vastaavaa projektikoordinaattoria.

4.6 Analyysi

Tämän opinnäytetyön havaintopäiväkirjan analyysissä on sovellettu sisällönanalyysia ja sisällönerittelyä. Sisällönanalyysissa aluksi päätetään, mitkä asiat aineistossa kiinnostavat ja nämä eritellään ja kaikki muu jää tutkimuksen ulkopuolelle. Seuraavassa vaiheessa valitut asiat luokitellaan ja tyypitellään. Lopuksi kirjoitetaan yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 104.) Sisällönanalyysin apuna käytettiin sisällönerittelyä, joka on laadullisen aineiston määrällistä kuvailua (mt. 118–119).

Analyysi tapahtui yhdistävästä yläluokasta alaluokkia kohti. Näin toimittiin, koska jo havainnointivaiheessa oli selvillä, että erityisesti osallistujien toiminta opintopiiritapaamisissa oli kiinnostavaa muodostaen luontaisen aineiston yhdistävän yläluokan. Havaintopäiväkirjaa analysoitaessa havainnot luokiteltiin ja pilkottiin alaluokkiin, kun tarkasteltiin, millaisista osista toiminta koostui. Luokittelun aikana kävi ilmi myös, että kaikki havainnot eivät olleet keskenään suoraan verrattavissa vaan havainnot tarvitsivat myös arvottamista luokkien sisällä. Tämän takia osa analyysistä suoritettiin määrällisenä analyysinä, jotta aineistoa voitaisiin ymmärtää paremmin.

Menetelmäksi sisällönanalyysi valikoitui siksi, että se vaikutti parhaiten soveltuvan erityisesti havaintopäiväkirjan analysoimiseen. Käytännössä analyysin ensimmäinen vaihe tapahtui jo havainnointivaiheessa, ja havaintojen luokittelu oli seuraava looginen askel. Myös opintopiirin perustajien haastatteluun, sähköpostikyselyyn sekä benchmarkkaus-haastattelun kyettiin soveltamaan sisällönanalyysia.

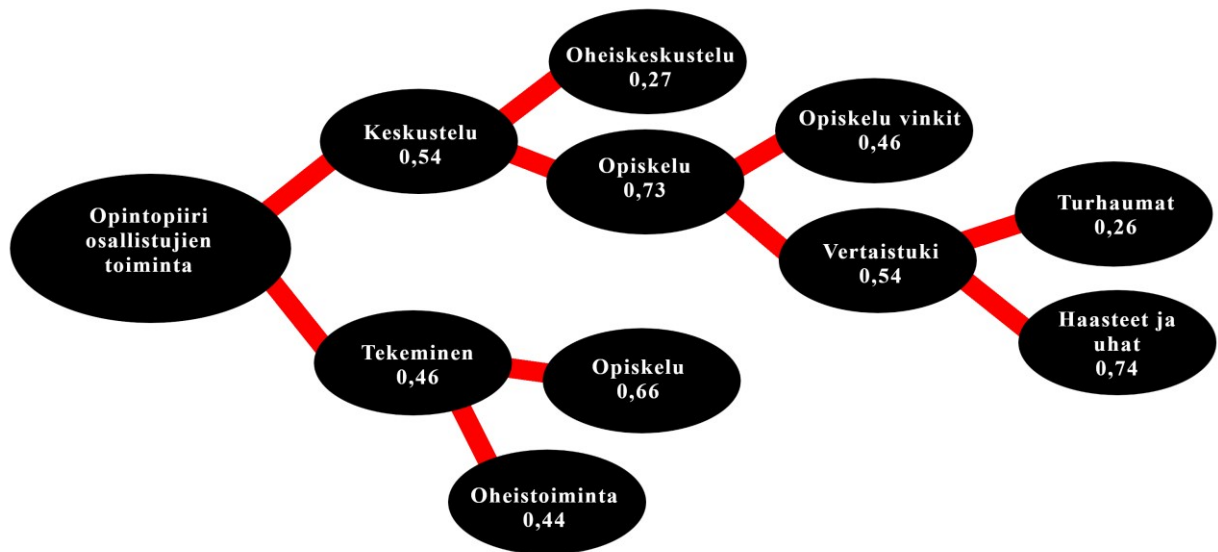
5 AINEISTO JA TULOKSET

Aineistonkeruu toteutettiin pääosin syyslukukauden 2023 aikana. Aineistoa kerättiin havainnoimalla opintopiirejä sekä kyselyin ja haastatteluin. Vuoden 2024 alussa haastateltiin vielä opiskelijoiden opintopiiritoiminnan perustajia, jotka olivat toimineet myös tapaamisten vetäjinä. Erimenetelmiä käytettiin toisiaan täydentäen selvittämään opintopiiriin osallistuneiden tarpeita. Aineistonkeruussa keskityttiin osallistujien tarpeisiin, koska tarpeiden selvittämisen katsottiin olevan avuksi, opintopiirimallin opiskelijälähtöisessä rakentamisessa.

5.1 Havainnointi

Havainnointi toteutettiin viidellä peräkkäisellä opintopiirikerralla syyslukukauden 2023 aikana. Ennen varsinaista havainnoinnin aloittamista osallistuttiin kahteen ensimmäiseen opintopiiriin. Varsinaisilla havainnointikerroilla tilaisuuksien alussa kerrottiin osallistujille havainnoinnista ja sen tarkoituksesta. Havainnointi keskittyi erityisesti siihen, mitä tilassa tehdään ja millaisista aiheista osallistujat keskustelevat. Myös osallistujamäärästä pidettiin kirjaa ja opintopiireistä tehtiin havaintopäiväkirja.

Analyysi vaiheessa havainnot luokiteltiin. Luokittelun tavoitteina oli auttaa tulkitsemaan toimintaa ja kuvaamaan sitä, mihin opintopiiriin osallistujat keskittyivät tapaamisissa. Eri luokkien painottumisen havaitsemiseksi käytettiin apuna kvantifiointia eli aineiston muuttamista määrälliseen muotoon. Jokaiselle havainnolle annettiin arvo sekä pääluokassa että jokaisessa alaluokassa, joihin havainto kuului. Havaintojen arvottamisen jälkeen jokaiselle luokalle laskettiin kokonaisarvo. Kokonaisarvoa verrattiin toiseen saman yläluokan jakavaan alaluokan kokonaisarvoon. Opiskelijoiden keskusteluita havainnoitiin suuremmalla tarkkuudella kuin heidän tekemisiään tuottaen kahden pääluokan välille vinouman. Arvoja laskettaessa tämä huomioitiin arviolla, että tekemistä kuvaavia havaintoja olisi ollut noin puolet enemmän, mikäli tekemistä olisi ollut mielekästä havainnoida vastaavalla tarkkuudella kuin keskusteluja. Eri luokkien saatavat vertailuarvot eivät ole täsmällisiä määriä, vaan suuntaa antavia kuvauksia siitä mihin opintopiiriin osallistujat ovat toiminnassaan keskittyneet. Luokista muodostettiin kartta missä luokat tiivistyivät yhdeksi yläluokaksi 'Opintopiiri osallistujien toiminta' (Kuvio 1)

Kuvio 1: Havaintopäiväkirja-analyysin luokitukset ja niiden vertailuarvot.

Opintopiiriin osallistuneiden toiminta jaettiin kahteen pääluokkaan 'Keskustelu' ja 'Tekeminen' tehtiin, koska luokat vastaavat luonteeltaan kahteen eri kysymykseen: 1) Mitä opintopiirissä tehtiin? 2) Mistä opintopiirissä puhuttiin? Alaluokille 'Oheistoiminta' tai 'Oheiskeskustelu' ei tehty enempää alaluokkia, koska se ei ollut tämän analyysin kannalta tärkeää. Pääluokan 'Tekeminen' alaluokalle 'Opiskelu' ei alaluokkia tehty enempää, koska opiskelu näyttäytyi yksinomaan tietokoneella työskentelynä. Opiskelua koskeneet keskustelut jaettiin useampiin alaluokkiin, koska keskusteluja ja niiden sisältöä haluttiin hahmottaa paremmin.

Opintopiireissä kävi keskimäärin kahdeksan osallistujaa tapaamiskertaa kohden. Kävijät muodostuivat valtaosin toisen vuoden opiskelijoista ensimmäisen vuoden opiskelijoiden ollessa vähemmistössä. Myös aloituskyselyn tulokset tukevat tätä havaintoa, sillä vain yksi viidestä vastaajasta oli ensimmäisen vuoden opiskelija muiden ollessa toisen vuoden opiskelijoita. Opintopiiritapaamisissa näytti käyvän noin 5–6 hengen ydinryhmä, kun lopussa osallistujista oli enemmän vaihtuvuutta.

Opintopiiritapaamiset olivat hyvin vapaamuotoisia, eivätkä ne noudattaneet selvää rakennetta. Tapaamisten aloitukseen tai lopetukseen ei liittynyt käytänteitä, jotka olisivat muodostaneet tapaamisille selkeän alun ja lopun. Opintopiirien kulkua ei ohjattu kenenkään toimesta, vaan vetäjät olivat osallistujia siinä missä muutkin. Opiskelijoiden saapuessa paikalle osa alkoi keskittyä heti tehtäviin, ja osa vaihtoi kuulumisia ennen kuin pikkuhiljaa siirtyivät opiskelun pariin.

Tilaan muodostui pienempiä, jotka eivät kuitenkaan olleet selvästi rajattavia. Ryhmien muodostumisen logiikka näytti noudattavan kaverisuhteita. Ryhmät itse säätelivät oman toimintansa fokusta ja rytmiä. Erityisesti ensimmäisillä kerroilla oli tilanteita, joissa kaksi ryhmää keskusteli keskenään ja heidän välissään oli yksittäisiä tehtävien tekoon keskittyneitä osallistujia. Nämä keskustelujen väliin usein jääneet osallistujat näyttivät myös jättäytyvän pois tapaamisista myöhemmin syksyllä.

Eri tapaamiskertojen välillä oli huomattavia eroja siinä mihin toiminta keskittyi. Ensimmäisellä havainnointikerralla osallistujien toiminta näytti enemmän siltä, että opintopiiriin oli tultu kohtaamaan muita opiskelijoita ja seurustelemaan opiskelun sijaan. Tämä näkyi erityisesti siinä, että ensimmäisellä kerralla keskusteluissa painottuivat opiskelijaelämään liittyviin asioihin kuten opiskelijajuhliin ja -tapahtumiin. Kahdessa tapaamisessa käytettiin myös paljon aikaa Humanistipassien Täyttämiseen yhdessä joidenkin osallistujien toimesta. Humanistipassi on tutoreiden opiskelijoille suunnittelema tehtäväkirja, jonka tehtävät liittyvät opiskelijaelämään. Syksyn edetessä opiskelu kuitenkin nousi enemmän toiminnan keskiöön. Toiseksi viimeisellä kerralla tapaamisen päättymisen yhteydessä puheenaiheeksi nousi tehtävien palautusaikojen lähestyminen ja se, kuinka nyt on vain pakko tehdä tehtäviä. Tästä havainnosta nousi ajatus, onko palautuspäivämäärät ja niiden kasautuminen myös koko opintopiirin toimintaa ulkoa käsin ohjaava tekijä. Tämä saattaisi osittain selittää tapaamisten fokuksen siirtymisen seurustelusta opiskeluun havainnointijakson aikana.

Vaikka tapaamisissa käytiin paljon läpi kuulumisia ja seurusteltiin, keskusteltiin tapaamisissa myös opiskeluun liitettävistä asioista. Osallistujat kysyivät ja saivat apua, jos heillä oli haasteita esimerkiksi tehtävissä tai jonkin ohjelman käytössä. Tapaamisissa jaettiin myös hyviä käytänteitä ja erilaisia opiskeluvinkkejä. Toisinaan purettiin myös turhautumista tai ärsytystä oppilaitokseen tai opiskeluun.

5.2 Kyselyt

Kyselyitä osallistujille toteutettiin kaksi: aloitus- sekä loppukysely. Kyselyt laadittiin ja analysoitiin Webropol kysely- ja raportointityökalua käyttäen. Osallistujien paluuta opintopiireihin pyrittiin seuraamaan Webropolilla toteutetulla seurantalomakkeella (Liite 2). Webropol-lomakkeelle vastaajat pääsivät käyttäen QR-koodia. Vastaamine oli osallistujille vapaaehtoista ja vastaajille annettiin mahdollisuus joko jättää oma nimi tai keksitty nimimerkki. Mahdollisuudella

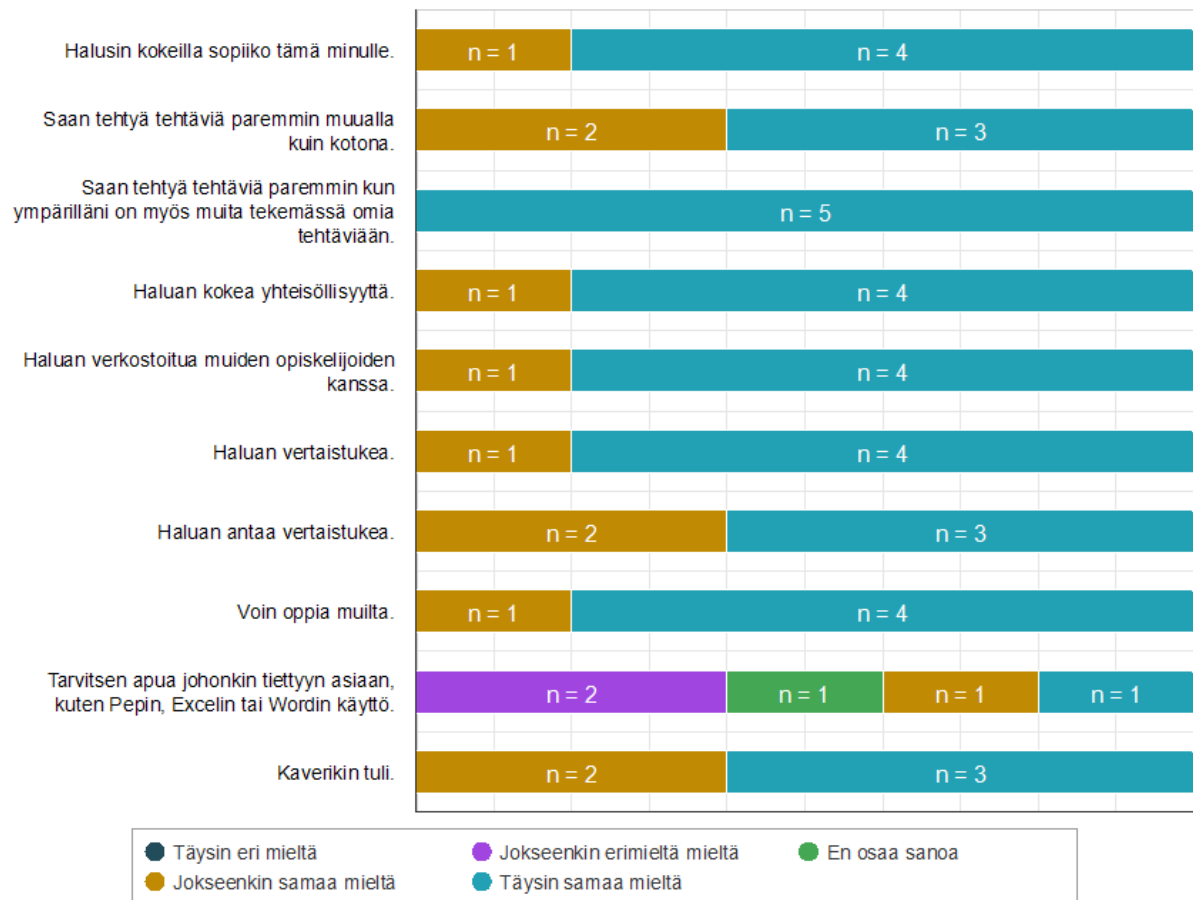
jättää nimimerkki pyrittiin antamaan mahdollisuus osallistujille vastata anonymisti ja näin mataltaa vastauskynnystä. Seurantalomakkeeseen oli yhdistetty myös mahdollisuus vastata opintopiiriä koskevaan aloitus- ja loppukyselyyn (Liite 3 & 4). Mikäli vastaaja halusi vastata kyselyihin, ohjasi lomake vastaajan yhteystieto-lomakkeelle. Yhteystieto-lomakkeelle oli mahdollista jättää sähköpostiosoite kyselyiden lähettämistä varten, ja aloituskyselyyn oli mahdollista vastata heti. Lomakkeet oli toteutettu Webropolissä siten, ettei niitä voi yhdistää toisiinsa, jolloin vastaajien anonymiteetti säilyy. Linkki loppukyselyyn lähetettiin lomakkeelle jätettyihin sähköpostiosoitteisiin syksyn viimeisen opintopiirikerran jälkeen. Linkki oli niin kutsuttu yleinen linkki, jonka avulla ei voinut tunnistaa yksittäisiä vastaajia. Vastausajan päätyttyä jätetyt yhteystiedot tuhottiin.

Viiden opintopiiritapaamisen yhteydessä seurantalomakkeeseen vastattiin 26 kertaa. Webropolin text mining -työkalun avulla vastaukset luokiteltiin nimen tai nimimerkin esiintyvyyden mukaan. Vastauksista kymmenen oli yksittäisiä mikä tarkoitti sitä, että kyseiset kävijät olivat käyneet vain kerran opintopiirissä. Vastaajista kaksi kertaa käyneitä oli kaksi kappaletta, kolme kertaa käyneitä kolme kappaletta ja neljä kertaa käyneitä yksi kappale. Tämä näyttäisi myös olevan linjassa havainnoinnin kanssa. Havainnoinnin perusteella opintopiirissä näytti käyvän noin 5–6 hengen ydinryhmä, joka oli paikalla jokaisella kerralla pienin muutoksin muissa osallistujissa ollessa enemmän vaihtuvuutta. Havainnointi seurannan mukaan yksittäisellä tapaamiskerralla paikalla oli keskimäärin kahdeksan opiskelijaa.

Aloituskyselyyn saatiin viisi vastausta. Kyselyllä pyrittiin selvittämään opintopiiriin osallistuneiden opiskelijoiden aloitusvuosi, opintolinja sekä se, mistä he olivat kuulleet opintopiiristä. Lisäksi pyrittiin selvittämään opiskelijoiden motiiveja opintopiiriin osallistumiselle. Myös kokemusta järjestämispaikasta ja ajankohdasta kysyttiin sekä aikovatko osallistujat tulla uudestaan. Kaikki muut kuin avokysymykset oli laadittu sellaisiksi, joihin oli pakko vastata.

Vastaajista neljä oli aloittanut opintonsa vuonna 2022 ja yksi vuonna 2023. Vastaajista kaikki olivat yhteisöpedagogiopiskelija, ja he olivat kuulleet opintopiiristä joko opiskelukaveriltaan, tutoreilta tai he olivat itse tutoreita.

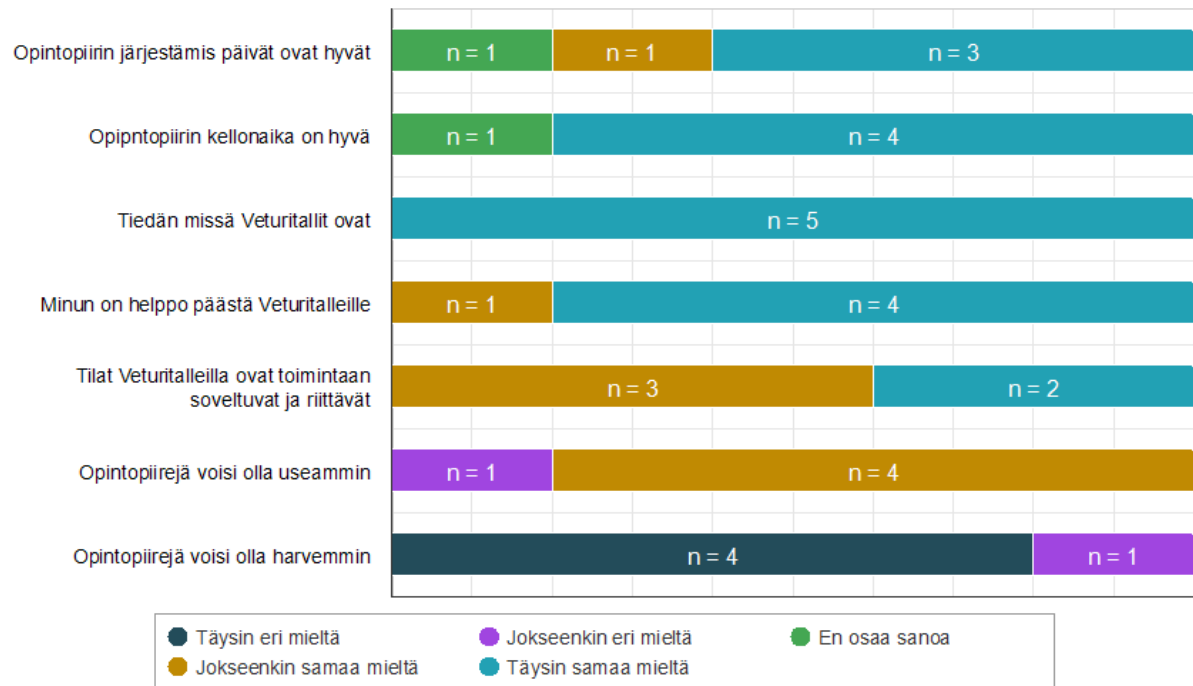
Motiiveja osallistua opintopiiriin selvitettiin kymmenen eri väittämän avulla (Kuvio 2). Vastaajia pyydettiin arvioimaan väittämän paikkansa pitävyyttä omalla kohdallaan viisiasteisella asteikolla. Väittämien lisäksi oli avokysymys muille syille kuin väittämissä esitetyille. Avovastauksia saatiin yksi: ”Vituttaa etäkoulu ja se et ihmisiä ei nää.”

Kuvio 2: Opintopiiriin osallistumisen motiivien selvittäminen

Osallistujien asettamia toiveita opintopiiriä kohtaan kysyttiin monivalintakysymyksellä, jossa vastaaja pystyi valitsemaan useita vaihtoehtoja. Vastausvaihtoehtoja oli seitsemän, joista yksi oli avokysymys. Vastaukset olivat linjassa motiivien kanssa noudatellen motiiviväittämien vastauksia. Vastauksissa korostuivat hieman opintojen edistäminen ja yhteisöllisyys. Kaikki viisi vastaajaa olivat valinneet vaihtoehdot: saan edistettyä koulutehtäviäni, saan auttaa muita ja saan olla muiden seurassa. Tämän kysymyssarjan avokysymykseen ei annettu vastauksia.

Opintopiirien ajankohdan ja paikan soveltuvuutta mitattiin seitsemän eri väittämän avulla. Kuttakin väittämää tuli arvioida viisiasteisella asteikolla (Kuvio3).

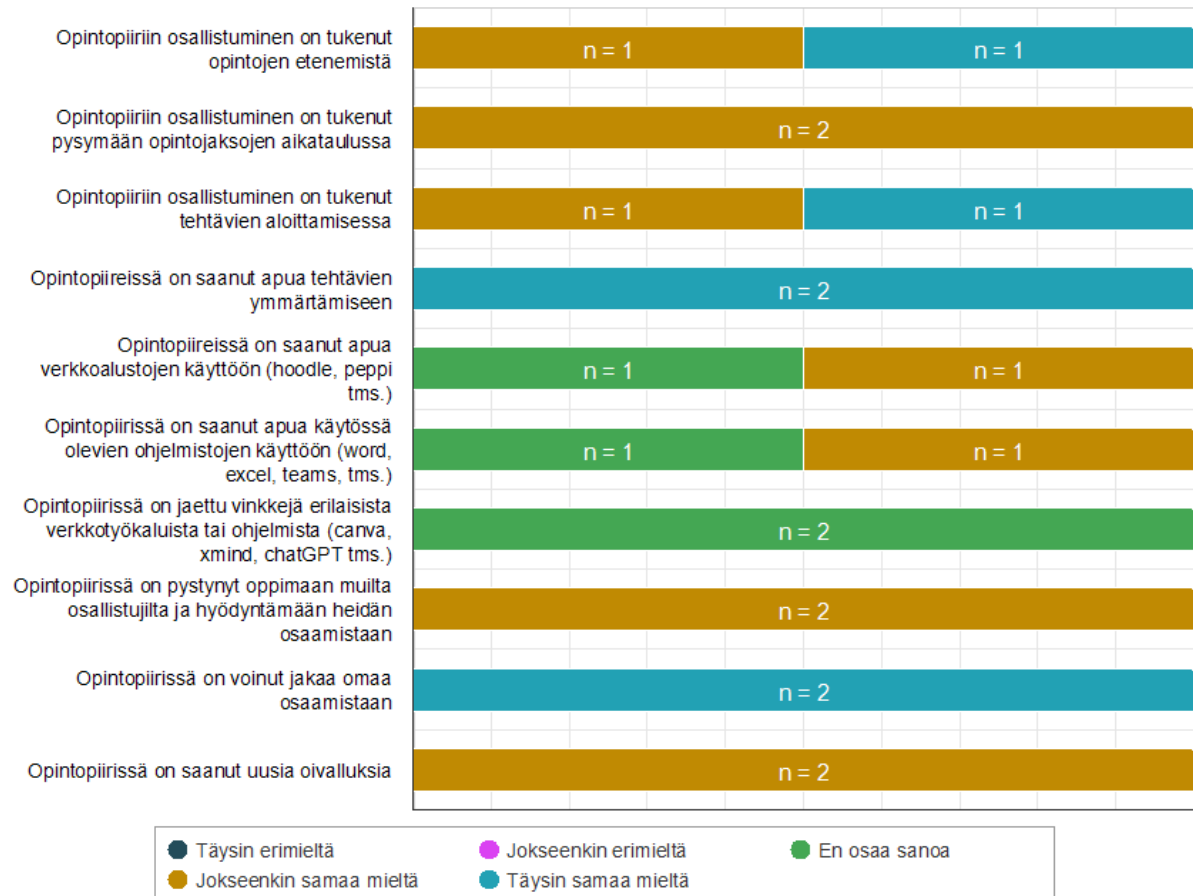

Kuvio 3: Kysely opintopiirin järjestämispaikasta ja -ajankohdasta.

Avokysymyksellä kysyttiin osallistujien toiveita yhdessä käsiteltävistä teemoista tai aiheista. Tähän kysymykseen ei saatu vastauksia. Kyselyyn oli sisällytetty myös vapaakenttä siltä varalta, että vastaaja haluaisi nostaa esiin jonkin kyselyn ulkopuolelle jääneen seikan. Tähän saatiin yksi vastaus, jossa kuvattiin sitä, kuinka on kivaa nähdä ihmisiä ja opiskella yhdessä rennossa ilmapiirissä. Lopuksi kysyttiin aikovatko vastaajat osallistua jatkossakin opintopiiriin. Tähän kaikki vastaajat vastasivat kyllä.

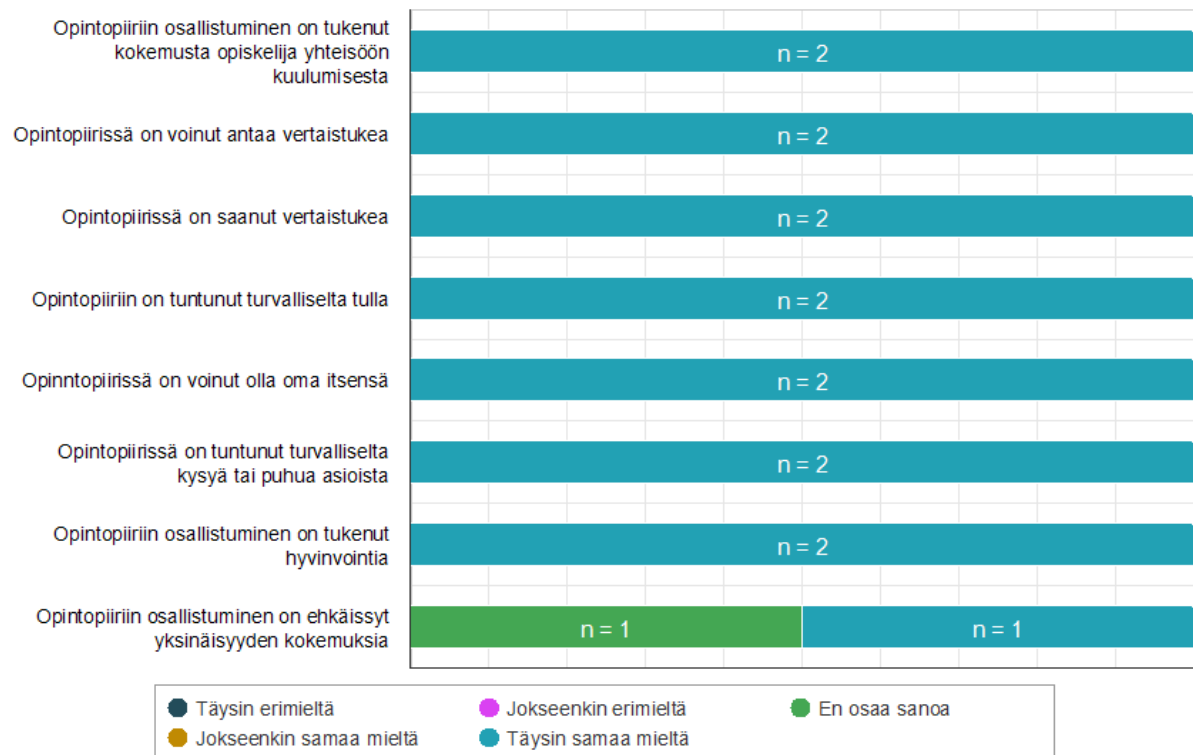
Loppukysely lähetettiin viidelle henkilölle, ja vastauksia kyselyyn saatiin kaksi. Loppukyselyssä selvitettiin, kuinka monessa opintopiiritapaamisessa vastaajat olivat käyneet. Kysely sisälsi kolme eri kysymyssarjaa, jotka mittasivat opintopiiriin vaikutuksia eri osa-alueilla. Kysely sisälsi kaksi avokysymystä: 'Vapaa sana' ja 'Mitä opintopiiri vielä tarvitsisi?'.

Vastaajat olivat käyneet 3–4 ja 5–7 opintopiiritapaamisessa. Ensimmäisellä kysymyssarjalla mitattiin opintopiirin vaikutuksia opiskeluun. Vaikutuksia mitattiin kymmenellä eri väittämällä (Kuvio 4).

Kuvio 4: Opiskelijoiden kokemus opintopiirin vaikutuksesta opiskeluun.

Kokemusta yhteisöstä ja yhteisöllisyydestä mitattiin seitsemän eri väittämän avulla (Kuvio 5). Väittämällä 'opintopiiriin on tuntunut turvalliselta tulla', tarkoitettiin psykologista turvallisuutta, mikä oli avattu myös vastaajille.

Kuvio 5: Osallistujien kokemus yhteisöllisyydestä.

Opintopiiriin ajankohdan ja paikana sopivuuden kokemusta mitattiin loppukyselyssä uudestaan. Kokemusta mitattiin seitsemän eri väittämän avulla, joista osa oli samoja kuin aloituskyselyssä. Vastaajat kokivat Veturitallit helposti saavutettavana sekä tilat esteettöminä. Opintopiiriin järjestämispäivä, kesto ja ajankohtakin koettiin sopivana. Vastaajat kokivat tilat riittävinä toiminnan järjestämiseen. Tilan varustelun riittävydestä ei toinen vastaaja osannut sanoa ja toinen piti varustelua riittäväenä.

Loppukyselyn päätteeksi oli kaksi avokysymystä: mitä opintopiiri vielä mielestäsi kaipaisi ja vapaa sana. Toinen vastaajista halusi opintopiiriin lisää kävijöitä ja toinen oli sitä mieltä, että opintopiirejä voisi olla useammin. Vapaaseen sanaan ei jätetty vastauksia.

5.3 Opintopiiriin perustajien lähtökohdat

Opintopiiriin taustojen ja tarpeiden tarkentamiseksi haastateltiin toista opintopiiriin perustajaa ja toiselle lähetettiin sähköpostikysely. Haastattelu ja sähköpostikysely toteutettiin alkuvuodesta 2024. Haastattelun ajankohdaksi valittiin tämä, koska haastatteluissa haluttiin kysyä myös

ovatko he saaneet palautetta toiminnasta ja onko opintopiiri heidän mielestään vastannut siihen tarpeeseen mihin se luotiin.

Perustajat olivat lähteneet toteuttamaan opintopiiriä hieman eri tarpeiden pohjalta. Kyselyyn vastannut perustaja oli havainnut syksyllä 2022 aloittaneiden ryhmässä tarpeen yhdessä opiskelulle ja vertaistuelle. Tästä tarpeesta oli syntynyt ajatus avoimen opintopiirin järjestämisestä tutorvetoisesti. Kyseinen perustaja näki opiskelijoiden tarpeen myös vastareaktionä vähäiselle lähiopetuksen määrälle. Opiskelijoilla oli selkeä tarve kohdata toisiaan liveinä. (Tutor 2.)

Haastatellulla perustajalla tarve lähti omakohtaisesta kokemuksesta, jonka kanssa hän ei uskonut olevansa yksin. Perustaja oli kokenut opintojensa alussa haastavana ja vaikeana Humakin eri järjestelmien käyttöönoton ja olisi alussa kaivannut enemmän tukea niiden opetteluun. Samaa aikaan hän kuitenkin koki, ettei lehtoreilla ollut hirveästi aikaa tähän. Siitä syntyi ajatus järjestää asia jotenkin vertaistuen ja digi-tutoroinnin kautta. Hän oli puhunut ajatuksistaan yhdelle Jyväskylän kampuksen lehtoreista, joka oli tietoinen opintopiirisuunnitelmista ja lehtori saattoi perustajat yhteen. (Tutor 1.)

Kysyttäessä, oliko toiminta vastannut tarpeisiin joita varten se oli perustettu, erosivat perustajien vastaukset hieman toisistaan. Sähköpostikyselyyn vastannut koki, että opintopiiri on tarjonnut jokaiselle osallistujalle varmasti jotakin, mitä he ovat lähteneet sieltä hakemaan: yhdessä oloa, kanavan purkaa turhautumista, apua ja vertaistukea (Tutor 2). Haastateltu perustaja taas koki, että enemmänkin olisi voitu tehdä erityisesti digi-tutoroinnin kanssa. Apua järjestelmien käyttöön liittyviin ongelmiin kysyttiin vähän ja perustaja uskoi, että useampi olisi voinut hyötyä tuesta tai tarvita sitä eri järjestelmien ja ohjelmien kanssa. (Tutor 1.)

Toiminnasta saatu palaute oli ollut pääasiallisesti positiivista. Myös kampuksen lehtorit olivat ottaneet toiminnan hyvin vastaan ja nähneet sen tärkeänä opiskelijoille (Tutor 2). Ainoastaan opintopiireissä koettu kova meteli oli nostettu esiin järjestäjien saamassa palautteessa, sillä osa osallistujista olisi kaivannut enemmän työrauhaa muiden keskustellessa (Tutor 1).

5.4 Benchmarkkaus

Benchmarkkaus toteutettiin joulukuussa 2023 haastatteleamalla Riemu Finland ry:n Digi-ink -toiminnan projektikoordinaattori **Jessica Minkkistä**. Haastattelussa selvitettiin, kuinka järjes-

tön verkkovälitteinen opintopiiritapaaminen etenee. Tapaamiskertojen rakenteen lisäksi kysyttiin koordinaattorin näkemyksiä osallistujiensa sitoutumisesta ja motiiveista osallistua järjestön opintopiiriin.

Minkkinen kuvasi Riemu Finland ry:n opintopiiriä vapaaehtoiseksi ja ryhmämuotoiseksi toiminnaksi, jonka tavoite on osallistujien opintojen edistäminen. Tapaamiset ovat hyvin vapaa-muotoisia eikä niillä ole selkeää rakennetta. Opintopiirin osallistujat tulevat monelta eri koulutusosalta ja -asteelta, mikä ei kuitenkaan näy osallistujien vuorovaikutuksessa. Tapaamisissa ei ole etukäteen päätettyjä teemoja, joita käsiteltäisiin. Mikäli tapaamiskerran sisällä nousee jokin selvästi ryhmää puhuttava teema, annetaan keskustelulle tilaa. Erilaiset ryhmänä käsiteltävät asiat nousevat ryhmältä spontaanisti kokousten aikana.

Opintopiiritapaaminen alkaa seuraavan tapaamispäivän ilmoittamisella. Osallistujilla on mahdollisuus vaikuttaa päivään ja ajankohtaan kertomalla mikä koordinaattorin ehdottamista päivistä sopii parhaiten. Päivä ja ajankohta valikoituu sen mukaan, milloin pääsee eniten osallistujia paikalle. Tapaamisiin saa tulla myöhässä ja juuri niin pitkäksi ajaksi mikä sopii itselleen. Minkkinen kertoi juuri tämän vapauden olevan tärkeää osallistujille, koska ei tarvitse sitoutua tulemaan joka kerta tai olla paikalla koko aikaa, jos ei siihen ole mahdollisuutta.

Opintopiiritapaamisen alussa on kuulumiskierros, jonka aikana jokainen kertoo lyhyesti kuulumisensa ja mahdollisesti sen, mitä on sinä kertana suunnitellut tekevänsä. Mikäli joku tulee tapaamiseen myöhemmin, saatetaan kuulumiskierros tehdä nopeutetusti uudestaan. Kuulumiskierroksen jälkeen osallistujat alkavat itsenäisesti tehdä tehtäviään. Tapaamisen aikana osallistujat voivat kysyä toisiltaan apua ja neuvoa sekä keskustella keskenään.

Sitoutumisesta ja osallistujien syistä osallistua toimintaan Minkkinen nosti esille kaksi asiaa: vertaistuki ja opintojen eteneminen. Minkkinen ajatteli, että osallistujat olivat havainneet toiminnan olevan yksi avain oman tilanteen auttamiseen ja opintojen edistämiseen. Osallistujat eivät tule tapaamisiin hakemaan sosiaalista kontaktia, vaikka havaittavissa on ollut kokemus, että yksin opiskelu tympii. Vertaistuellisuutta Minkkinen piti kuitenkin erittäin tärkeänä. Toiminnan kautta osallistujat saavat ympärilleen vertaisryhmän jonka jäsenet samankaltaisessa tilanteessa. Tämän ryhmän kanssa osallistujat voivat jakaa opintoihin liittyviä suruja ja iloja niin, että kuulijat oikeasti tietävät ja ymmärtävät mistä puhutaan.

Minkkinen piti opintopiirin verkkovälitteisyyttä sen vahvuutena. Opintopiirissä ei ole pakko pitää kameraa päällä tai edes sanoa mitään, jos ei itsestä siltä tunnu. Minkkinen myös kertoi,

että järjestön verkkovälitteisissä toiminnoissa on paljon sellaisia osallistujia, jotka eivät osallistuisi, jos tapaamiset olisi järjestetty kasvokkain.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä opinnäytetyössä havainnoitu opiskelija-aktiivien järjestämä opintopiiritoiminta ei sovi perinteiseen opintopiirimalliin, eikä Study Group ja kotiryhmämalleihin. Tämä johtuu siitä, että opintopiiritapaamisissa ei käsitellä yhdessä sovittua aihetta. Osallistujat tulivat paikalle työstämään omia tehtäviään ja kohtaamaan muita opiskelijoita. Toiminnalla ei siis ollut suunnitelmaa, eikä tapaamisilla siten ollut formaalia rakennetta. Osallistujien keskenään käsittelemät aiheet vaihtelivat opiskelijabileistä erilaisiin opiskelu vinkkeihin tai -käytänteisiin. Puheenaiheet syntyivät spontaanisti hetkessä. Osallistujat eivät olleet vastaavalla tavalla sitoutuneita osallistumiseen kuin voisi perinteiseen opintopiiriin tai muuhun vastaavaan ryhmään oletettavan sitoutua. Eri tapaamiskertojen välillä osallistujissa oli paljon vaihtuvuutta. Toiminta näyttikin muodostuvan seuraavien teemojen ympärille: omien opintojen edistäminen, vertaistuki ja muiden opiskelijoiden kohtaaminen.

Voidaan pohtia, onko tässä työssä tarkasteltu opintopiiri oikeasti opintopiiri vai jotain muuta. Vaikka terminologisesti nimitys opintopiiri saattaa johtaa harhaan, on se silti hyvä nimitys toiminnalle. Nimi on helposti tunnistettava, ytimekäs ja se kertoo syyn tapaamisille: opintojen edistäminen yhdessä.

Opintopiirin opintoja edistävä vaikutus syntyi siitä, että opiskelijat pääsevät tehtäviensä äärelle. Tätä tukee erityisesti aloituskyselyssä saadut tulokset. Kaikki vastaajat kokivat, että pystyivät tekemään paremmin tehtäviään muualla kuin kotona. Osallistujat näyttivät aloituskyselyn perusteella käyttävän opintopiiriä myös oman toiminnanohjauksen välineenä. Kaikki viisi vastaaja olivat täysin samaa mieltä väittämistä: ”Saan tehtyä tehtäviä paremmin, kun ympärilläni on myös muita tekemässä omia tehtäviään.”. Myös loppukyselyyn vastanneet ilmoittivat opintopiirin osallistumisen edistäneen heidän opintojaan.

Aineistonkeruun tuloksista voidaan päätellä, että osa opiskelijoista kaipaa enemmän kohtaamista kasvokkain. Tätä tukevat myös Humakin Jyväskylän kampukselta saama palaute, jonka mukaan halutaan lisää lähiopetusta (Marjanen 2024). Tämän kaltaisen opintopiirin voidaan myös nähdä vastareaktionä vähäiselle lähiopetukselle. Opintopiiriin osallistuneet opiskelijat halusivat edistää opintojaan, mutta myös kokea kuuluvansa yhteisöön. Tämä käy ilmi niin kyselyn vastauksista kuin havainnoistakin. Opintopiireissä keskusteltiin paljon sellaisista aiheista, joista lähiopetuksessa keskustellaan taukojen aikana. Tästä näkökulmasta katsottuna osallistujat näyttivätkin käyttävän opintopiiriä yhteisön rakentamisen ja lujittamisen välineenä.

Yhteisöllisen ja sosiaalisen luonteensa takia vapaamuotoisen opintopiirin voidaan myös katsoa tukevan opiskelijan hyvinvointia. Tätä päätelmää tukevat sekä loppukyselyn tulokset, että tieto sosiaalisten suhteiden vaikutuksesta ihmisen hyvinvointiin. Opiskelijoiden sosiaaliset suhteet ovat yhteydessä hyvinvointiin ja sitä kautta opiskelukykyyn. Opintojen painottuessa verkko-ympäristöihin on tärkeää huolehtia, että niille opiskelijoille, jotka tarvitsevat enemmän sosiaalisia kohtaamisia on olemassa mahdollisuus siihen. Tämänkaltaisen opintopiiri on hyvä alusta kohtaamisen mahdollistamiseen sekä omien sosiaalisten suhteiden laajentamiseen. Tämänkaltaisen opintopiiri voidaan siis nähdä ei ainoastaan opintoja edistävänä toimintana vaan myös mahdollisuutena lujittaa ja rakentaa opiskelijayhteisöä. Osallistumalla opintopiiritoimintaan opiskelijat tukevat omaa opiskelukykyään, hoitamalla sosiaalisia suhteitaan ja sitoutumalla opiskelijayhteisöön. Sosiaalisten opiskeluverkostojen luomisen kautta parhaimmillaan opiskelijat parantavat myös opiskelu tuloksiaan.

Jyväskylän kampuksen opiskelijoiden keskuudessa omaa kampusta pidetään etäisenä ja vaivanloisena saavuttaa, koska kampus sijaitsee Korpilahdella. Matkaa kampukselle on noin 30 km Jyväskylän keskustasta, mikä tarkoittaa noin puolta tuntia autolla tai lähes tuntia linja-autolla. Opiskelijoiden kokemus näkyy myös Humakin saamassa palautteessa, jonka mukaan lähiope- tusta halutaan lisää mutta ei kampuksella (Marjanen 2024). Tämän takia opintopiirille on etsitty järjestämistilat lähempää opiskelijoita.

Opintopiiri näyttäytyy jo havainnoidussa muodossaan toimivalta konseptilta. Kuitenkin osallistujat voisivat hyötyä toiminnan viemisestä puolistrukturoituun ja -ohjattuun suuntaan. Struktuureilla tarkoitetaan selkeän aloituksen ja lopetuksen luomista opintopiirille sekä toimintaa rytmittäviä menetelmiä. Puoliohjaamisella tarkoitetaan taas toiminnan ohjaamista yhteistyössä opintopiiriin osallistuvien kanssa siten, että vetäjä ei merkittäväällä tavalla nouse vertaisasemas- taan. Oikein toteutettuna kevyiden struktuurien ja ohjaamisen avulla voitaisiin pyrkiä synkro- noimaan osallistujien toimintaa poistamatta toiminnan vapautta.

6.1 Humakilainen opintopiirimalli

Opinnäytetyön aineiston ja saatujen tuloksien pohjalta syntyi Humkalainen opintopiirimalli. Tilaaja saa mallin suoraan hyödynnettävissä olevan oppaan muodossa. Oppaan sisältö on kir- joitettu auki tähän lukuun. Mallia rakentaessa on käytetty suoraan hyväksi yhteisöpedagogi- koulutuksen luomia kompetensseja. Humakilaisen opintopiirin malli on ollut tässä muodossa

testissä Jyväskylän kampuksen opintopiirissä kevätlukukauden 2024 aikana. Opintopiiriin vetäjän mukaan kokemukset ovat olleet positiivisia. Tapaamisia on saatu rauhoitettua enemmän työrauhaa kaipaaville ja opintopiiri palvelee nyt paremmin opiskelua. Opiskelijoiden välinen vuorovaikutus ja yhteisöllisyys on säilynyt struktuureista huolimatta. Vetäjä on havainnut, että kevään aikana vuorovaikutusta on syntynyt myös sellaisten opiskelijoiden välille, jotka eivät välttämättä aikaisemmin olisi olleet vuorovaikutuksessa keskenään. (Tutor 1 2024.)

Humakilainen opintopiiri on kaikille opiskelijoille avoin opiskelun ja toistensa kohtaamisen tila. Opiskelijat eivät sitoudu käymään jokaisessa opintopiiritapaamisessa tai olemaan paikalla koko aikaa. Opiskelija itse osallistuu niille kerroille ja siksi aikaa, kuin hänelle itselleen parhaiten sopii. Humakilainen opintopiiri on myös paikka rakentaa ja lujittaa opiskelijayhteisöä.

Tuotetussa oppaassa opintopiiritoiminta suositellaan järjestettävän tutorvetoisesti tai yhteistyössä tutoreiden kanssa. Tutoreilla on omilla kampuksillaan jo valmiiksi vuosikurssirajat ylittäviä markkinointi- ja viestintäkanavia. Lisäksi tutorit ovat opiskelijoille tuttuja. Tutoreilla on myös eri tavoin resursseja käytettävissä kuin yksittäisellä opiskelijalla. Vetäjien määräksi suositellaan 2–4 henkilöä jotta vastuuta ja kuormittavuutta saadaan jaettua. Kun vetäjiä on useampi, voi toinen sijaistaa jonkun sairastuessa eikä tapaamisia tarvitse perua.

Opintopiiriin osallistutaan erilaisista lähtökohdista. Osa tulee paikalle selvästi opiskelemaan kaivaten enemmän työrauhaa. Samaan aikaan osalle osallistujista seurustelu muiden opiskelijoiden kanssa on tärkeää ja merkityksellistä. Molempien tarpeiden täyttäminen on tärkeä osa opintopiiriä. Kuitenkaan näiden tarpeiden täyttäminen ei saa tapahtua toistensa kustannuksella. Opiskelijat käyttävät myös vertaispainetta oman toiminnanohjauksen välineenä. Jos ryhmä ympärillä keskittyy seurusteluun, voi yksittäisen opiskelijan olla vaikea tarttua tehtävien tekoon tässä asetelmassa, vaikka tehtävien teko olisi ollut alkuperäinen syy osallistumiseen. Opintopiirissä voidaan hyödyntää Pomodoro- tai muiden vastaavien tekniikoiden soveltamisesta, joissa työskentelyä jaksotetaan lyhyiden taukojen avulla. Tällaisen tekniikan soveltamisessa on kuitenkin huomioitava, että opintopiiri säilyttää omalaatuisen opiskelijoihin vetoavan rennon luonteensa. Voi myös olla, että erillisiä rytmitys- tai opiskelutekniikoita ei tarvita, jos ryhmä on tarpeiltaan riittävän homogeeninen ja toiminta rytmittyy luonnostaan koko ryhmälle sopivaksi.

Opintopiirin alkuun olisi hyvä lisätä kuulumiskierros, jossa jokainen osallistuja kertoo lyhyesti kuulumiset, onko päivälle jokin tavoite. Loppuun voidaan lisätä myös toinen kierros missä kerrotaan, miten edistyi ja millainen tunne kerrasta jäi. Näistä aloitus on tärkeämpi. Alun kuulumiskierroksella saadaan ohjattua huomio opintopiiriin. Samalla toisilleen vieraammat opiskelijat saavat toisilleen nimet. Opiskelijat pääsevät myös kuulemaan, mitä muut tekevät ja millaisessa vaiheessa heidän opintonsa ovat. Tämä tarjoaa mahdollisuuden kysymysten ja vinkkien parempaan kohdentamiseen osallistujien kesken. Kuulumiskierroksella taataan myös se, että jokainen aloituksessa mukana oleva tulee vähintään kerran tapaamisessa kuulluksi. Loppuun sijoitetulla edistymiskierroksella tuodaan esiin opiskelijoille itselleen edistyminen sekä muodostettua selkeä lopetus tilaisuudelle.

Vietäessä toimintaa strukturoidumpaan suuntaan korostuu opintopiirin vetäjän rooli. Vetäjä ei ole ainoastaan tilat avaava henkilö vaan myös osallistujien vastaanottaja ja huomion ohjaaja. Vetäjän ei kuitenkaan ole tarkoitus nostaa itseään korkean auktoriteetin tai puheenjohtajan rooliin. Puolistrukturoidussa mallissa ohjaaja siirtää osallistujien huomiota työskentelyyn ja taukoihin kysymyksin sekä kehotuksin yhteistyössä osallistujien kanssa. Osallistujilla on oikeus ehdottaa taukoja tai työskentelyn jatkamista, ja ohjaajan suositellaan rohkaisevan osallistujia tähän. Vetäjän tärkein tehtävä onkin tehdä itsestään tarpeeton ohjaajana.

Tämämalli myös vaatii ohjaajalta taitoa kuunnella osallistujia ja tunnustella ryhmän tarpeita. Mikäli jokin aihe aiheuttaa keskustelua, on sille hyvä antaa riittävästi aikaa. Toisinaan on hyväksyttävää käyttää koko varattu aika seurusteluun, mikäli osallistujat sitä tarvitsevat. Sosiaalisten suhteiden ylläpito ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat tärkeä osa hyvinvointia, mikä taas tukee opiskelukykyä. Hyvän opiskelukyvyn omaava opiskelija kykenee paremmin edistämään opintojaan.

Opintopiirin järjestämistila on hyvä valita siten, että osallistujien on helppo saapua opintopiiriin. Jos on yleisesti tiedossa, että kampukselle saapuminen koetaan hankalana tai vaivalloisena, on tilojen etsiminen muualta järkevää. Mahdollisia tiloja voi kysyä paikalliselta nuorisotoimelta, kaupunginkirjastosta, yliopistojen kirjastolta tai paikallisilta järjestöiltä. Toimijasta riippuen voi tilan saada käyttöön jopa ilmaiseksi. Esimerkiksi Jyväskylässä tutorit saivat Veturitalien nuorisotilan ilmaiseksi käyttöön, koska riittävän moni osallistuja oli alle 29-vuotias, eli kuului nuorisolain piiriin.

Tiloja valitessa on huomioitava tilojen esteettömyys ja riittävä varustelu. Esteettömyyden lisäksi suunnitellussa tilassa on hyvä huomioida, onko siellä riittävästi pistokkeita, toimiva verkkoysteys, ja että tilat ovat riittävän suuret. Kävijämäärän arvioimiseen etukäteen voi apuna käyttää esimerkiksi kyselyä osallistumisinnostuksesta oman kampuksen opiskelijoille.

Opintopiirin markkinointiin hyviä kanavia ovat esimerkiksi sosiaalinen media ja oppilaitoksen omat viestintäkanavat. Opintopiirille kannattaa luoda myös esimerkiksi oma Teams-kanava, missä tiedotetaan toiminnassa jo mukana olevia opiskelijoita tulevista tapaamisista. Muita mahdollisia viestintäkanavia voivat olla esimerkiksi Whatsapp tai Discord. Opintopiirin viestintäkanavaa valittaessa tulisi ottaa huomioon sen helppokäyttöisyys osallistujille ja myös kanavan ylläpidon keveys. Kanavalle tulisi olla vaivatonta päästä, mutta sen olisi otava myös suljettu oppilaitoksen ulkopuolisilta. Markkinoinnissa voidaan hyödyntää myös kampuksen lehtoreita. Heille voidaan kertoa opintopiirin toiminnasta ja pyytää heitä tiedottamaan asiasta luennoilla.

Opintopiirin kesto, ajankohta ja tiheys on hyvä säätää kullekin kampukselle sopivaksi. Hyvä kesto opintopiiritapaamiselle on esimerkiksi noin kolme tuntia ja järjestämistiheys joka toinen viikko. Tapaamisia voi pitää useamminkin ja pidempinä tai lyhyempinä riippuen oman kampuksen opiskelijoiden tarpeista. Tapaamispäivää valittaessa kannattaa huomioida milloin mahdollisimman monella olisi mahdollisuus tulla paikalle. Esimerkiksi perjantai-iltapäivä raskaan kouluviikon päätteeksi ei välttämättä ole paras vaihtoehto. Toimintaa suunniteltaessa tulee kuitenkin otata huomioon käytettävissä olevat resurssit ja varata toiminnalle riittävästi vetäjiä. Mukavankin asian järjestäminen voi olla kuormittavaa ja uuvuttavaa, joten kuormaa on hyvä jakaa vetäjien kesken.

Järjestämisajankohta voi olla myös muuttuva, mikäli käytössä olevat tilat tämän sallivat. Mikäli päivä toteutetaan muuttuvana, annetaan osallistujille mahdollisuus vaikuttaa ajankohtaan ja päivään. Yksi hyvä tapa on laittaa viestintäkanavalle muutamasta ajankohdasta ehdotus ja antaa osallistujien äänestää paras aika.

Jos kaikki opiskelijat eivät pääse livetapaamisiin, voidaan kokeilla verkkovälitteisen opintopiirin toteuttamista livetapaamisien rinnalla. Verkkovälitteisyys tarjoaa hyvän mahdollisuuden muuttuvalle ajankohdalle, eikä tapaaminen ole paikkaan sidottu. Joillakin opiskelijoilla saattaa myös olla matalampi kynnys osallistua verkkovälitteiseen toimintaan. Verkossa ei välttämättä tarvitse puhua tai pitää kameraa päällä, mikä voi helpottaa osallistumista. Tarvittaessa muut

osallistujat saa mykistettyä, jos tarvitsee enemmän työrauhaa. Mikäli päätetään kokeilla verkkovälitteisyyttä, ei verkkovälitteisiä tapaamisia suositella yhdistettäväksi livetapaamisiin. Tapaamisissa voi olla haastavaa taata yhdenvertaisuus paikan päälle tulleiden ja verkossa olevien ryhmien välillä.

Opintopiiriä järjestäessä on hyvä muistaa olevansa järjestämässä vertaistoimintaa toisille. Osallistujat tulevat tapaamisiin vapaaehtoisesti, eikä heitä sitouteta sopimuksin tai muillakaan keinoin. Tämän mallin soveltaminen omien tarpeiden mukaan on suotavaa. Mitä kevyemmin ja matalammin strukturoiden pystytään kaikkia palveleva opintopiiri toteuttamaan, sitä parempi. Mallin mukaista opintopiiriä ei ole tarkoitettu vain opintojen edistämiseen vaan avoimeksi tilaksi, missä voi kohdata muita opiskelijoita ja saada vertaistukea. Tärkeintä on, että niin vetäjillä kuin osallistujilla on hauskaa ja sekä jokainen halukas voi osallistua samalla, kun edistetään opintoja. Mallia kannattaa soveltaa ja opintopiiristä tehdä rohkeasti niin osallistujien kuin oman kampuksen näköinen.

6.2 Kehitysehdotukset

Toukokuussa 2024 Jyväskylän kampuksella opiskelee hieman alle 200 monimuoto- ja päivä-toteutuksessa olevaa opiskelijaa (Mäntylä 2024). Käyttämällä lukua 200 voidaan laskea opintopiiriin saapuneen käymään noin 8 % kaikista kampuksen opiskelijoista. Heistä noin kolmasosa oli vakituisiksi kävijöiksi laskettavia. Syytä matalaan osallistujamäärään ei tiedetä. Olisi hyvä selvittää syy ja etsiä keinoja tavoittaa useampia opiskelijoita. Tällä tavoin suurempi joukko opiskelijoita voisi hyötyä toimintamuodosta. Opintopiiriä ei ole tarkoitettu vain pienen joukon etuoikeudeksi.

Toisena kehityskohteena tällä hetkellä voidaan nähdä osallistujajoukon monipuolistaminen. Syksyn 2023 aikana osallistujat muodostuivat lähinnä toisen vuoden yhteisöpedagogiopiskelijoista. Muiden vuosikurssien ja opintolinjojen opiskelijoiden mukaan saaminen voidaan nähdä opiskelijoiden verkostoitumista edistävänä ja yhteisöä tiivistävänä. Tällä hetkellä syytä tälle ilmiölle ei tiedetä, vaikka esimerkiksi vasta syksyllä aloittaneille opiskelijoille opintopiiriä markkinoitiin paljon.

Opintopiirimalli on rakennettu yksittäisen kampuksen vielä pilotointivaiheessa olleen opintopiirin pohjalta. Kun malli otetaan käyttöön, olisi tämän opinnäytetyön kaltainen uusi opinnäy-

tetyö tai vastaava kehittämistyö hyvä toistaa. Tällä tavoin pystyttäisiin kehittämään mallia saatujen uusien tulosten ja kokemusten perusteella. Tällöin pystyttäisiin myös tarkastamaan nyt tehdyn mallin toimivuutta sekä liittämään siihen uusia näkökulmia, joiden kautta toimintaa voisi tarkastella.

Koska opintopiiriin tullaan edistämään opintoja, olisi opintopiiriä tässä muodossaan hyvä tarkastella myös oppimisen näkökulmasta. Humakilaisen opintopiirin toteutusmuoto eroaa merkittävästi perinteisistä opintopiireistä, joten niistä saadut tulokset eivät välttämättä päde sellaisinaan tähän toteutusmuotoon. Tästä opinnäytetyössä oppimisen näkökulma jäi puuttumaan, koska hyvinvointi ja opiskelukyky näkökulma nähtiin relevantimpana. Mielenkiintoisia jatkokysymyksiä voisivat olla: Miten Humakilainen opintopiiri edistää oppimista? Vaikuttaako Humakilaiseen opintopiiriin osallistuminen opintosuorituksiin? ja Tehostaako Humakilainen opintopiiri opiskelijoiden oppimista?

7 POHDINTA

Tässä luvussa tarkastellaan opinnäytetyön prosessin sujumista ja arvioidaan työn luotettavuutta. Loppuun on myös lisätty tilaajan kommentit opinnäytetyön tuloksena syntyneestä oppaasta.

7.1 Opinnäytetyön prosessi

Opinnäytetyön prosessi oli pitkä ja polveileva. Prosessin voi katsoa alkaneen jo alkuvuodesta 2023. Silloin oli vielä suunnitteilla kokonaan toisenlainen opinnäytetyö eri aiheella ja eri tilaajalle. Lopulta alkuperäiseksi tilaajaksi suunniteltu taho ei kyennytkään toimimaan tilaajana. Uusi aihe sekä tilaaja löytyivät vasta syksyllä 2023.

Alussa työn valmistumiselle asetettiin aivan liian positiivinen aikataavoite vallitseviin olosuhteisiin nähden. Tästä seurasi tarve työnaloituksen kiiruhtamisen, mikä johti työn toteutuksen huonoon suunnitteluun. Katsottaessa taaksepäin voisi melkein sanoa, että suunnitelmaa ei ollut. Huono suunnittelu yhdistettynä liian positiiviseen aikatavoitteeseen johti työn valmistumisen myöhästymiseen alkuperäisestä aikataulusta.

Aineistonkeruun alettua alkoi kerätty aineisto viedä työtä uuteen suuntaan, mitä ei alun perin ollut ajateltu. Alkuperäisen suunnan ja näkökulmien hylkäämisen myötä olivat ne myös pitkään hukassa. Lopulta ymmärrys siitä, mistä tässä työssä on kyse, selvisi vasta aivan työn loppuvaiheessa. Tämä johti työhön liitetyn hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn näkökulman pintapuoliseen käsittelyyn. Kuitenkin näkökulma saatiin käsiteltyä riittävän relevantilla tavalla, että se tukee tuloksista tehtyjä johtopäätöksiä.

Työn aikana ei pidetty juurikaan yhteyttä työntilaaaja tahoon. Vaikka työn toteuttamiseen ei tarvittu tilaajalta juuri mitään, olisi ollut hyvä pitää tilaaja ajan tasalla paremmin työn etenemisestä. Tilaajalta ei myöskään kysytty tilaajan omia selvityksiä esimerkiksi opintojen pitkittymisen ja lopettamisen syistä tai opiskelijoiden hyvinvoinnista. Yleisempiä lähteitä päädyttiin käyttämään koska näin työ saatiin asetettua laajempaan kontekstiin. Ei ollut myöskään perusteltua syytä olettaa, että Humakin opiskelijat olisivat merkittävällä tavalla poikkeavia kaikista muista korkeakouluopiskelijoista.

Vaikka opinnäytetyön prosessin sujumiseen ei voi olla kovin tyytyväinen, niin tuotoksena syntyneeseen oppaan muodossa olevaan malliin voi olla. Oppaaseen tulleet asiat ovat perusteltuja ja opas on suoraan tilaajan hyödynnettävissä.

7.2 Työn luotettavuus

Opinnäytetyön selkein haaste oli objektiivisuuden säilyttäminen johtopäätöksissä, sekä aineistossa pysyminen. Tämä haaste syntyi siitä, että opinnäytetyössä havainnoitiin työn tekijän vertaisia tekijän omassa alakulttuuriympäristössä. Haaste oli kuitenkin etukäteen tiedostettu ja läpi koko johtopäätösprosessin tarkistettiin jatkuvasti, nousevatko tehdyt tulkinnat ja johtopäätökset omista kokemuksista vai aineistosta.

Opinnäytetyön menetelmien valintaa voidaan pitää onnistuneena, sillä ne tuottivat tietoa halutuista ja työn kannalta relevanteista kohteista. Menetelmiin kuuluvat heikkoudet ja riskit otettiin huomioon. Menetelmien heikkouksien tunnistaminen auttoi pitämään työn objektiivisuuden ja johtopäätökset tuloslähtöisinä.

Osana analyysia tehty havainnointiaineiston kvantifiointi ansaitsee oman erillisen huomionsa. Kvantifiointi tehtiin suhteellisen vapaasti omaa matemaattista osaamista soveltaen. Tästä huolimatta sitä voidaan pitää onnistuneena. Kvantifioinnin ansiosta kerätyssä aineistossa havaittiin vinouma pääluokkien välillä, mikä otettiin huomioon. Vinouman lisäksi kvantifioinnin tulokset auttoivat korjaamaan havainnoinnin yhteydessä syntyneitä mielikuvia. Erityisesti ensimmäisiltä havainnointikerroilta syntyi mielikuva, että opintopiirin osallistujat tekivät kaikkea muuta kuin opiskelivat. Tämä mielikuva säilyi voimakkaana läpi prosessin ja muuttui vasta kvantifioinnin tulosten myötä. Tulos myös puhuu omalta osaltaan havainnoinnin neutraaliudesta sekä luotettavuudesta, koska syntyneitä ensivaikutelmaa ei ole vahvistettu poimimalla sitä tukevia havaintoja eikä se ole merkittävällä tavalla läsnä johtopäätöksissä.

Havainnoin neutraaliudesta puhuttaessa täytyy opinnäytetyötä tarkastella myös toisesta suunnasta. Opinnäytetyössä havainnoitu opintopiiritoiminta ei ollut itse perustettua tai omien ideoiden pohjalta luotua. Havainnoidessa tai työtä tehdessä ei koettu myöskään tarvetta kaunistella opiskelijoiden toimintaa. Havainnoidessa pyrittiin jatkuvasti tilanteen rehelliseen kuvailuun. Työhön ei siis kuulunut asetelmaa, missä konseptin toimivuuden todistamiselle olisi ollut painetta. Opintopiirikonseptin toimimattomuus olisi ollut yhtä hyväksyty johtopäätös kuin se, mihin johtopäätöksissä päädyttiin. Näin kerättyä aineistoa ja tehtyjä johtopäätöksiä voidaan pitää luotettavina.

Työn tuotoksena syntynyt opas on tehty yksittäisen varsin suppean kokemuksen pohjalta. Tämän takia malli onkin nähtävä pidemmän kehityssyklin ensimmäisenä vaiheena, jossa keksittyä

konseptia on kokeiltu ja havaittuihin kehittämistarpeisiin on lähdetty reagoimaan. Yleismaailmallisesti toimivan mallin rakentaminen tämän mallin pohjalta tulee todennäköisesti vielä vaatimaan useamman kehittämisvaiheen.

Oppaan rakentamisessa on nojattu aineiston ja johtopäätösten lisäksi yhteisöpedagogikoulutuksen luomiin kompetensseihin. Tästä seuraa se, että yhteys joidenkin oppaaseen päätyneiden asioiden ja tämän opinnäytetyön välillä saattaa jäädä hämäräksi. Kuitenkin aineiston ulkopuolelta tuodut asiat

7.3 Tilaajan kommentit

Humakin opiskelijapalautteista on huomattu, että opiskelijoiden yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet. Osalla opiskelijoista on ollut myös haasteita opintojen edistämässä. Tilaaja on tehnyt vuosien 2023–2024 aikana etsinyt ja tehnyt kartoitusta erilaisille kehittämistoimille, joiden avulla opiskelijoiden opiskelukykyä voitaisiin parantaa. Tästä näkökulmasta työ on juuri oikea-aikainen tilaajalle. (Marjanen 2024.)

Tilaaja näki opinnäytetyöllä olevan merkittävä arvo opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Kehitettyä opasta pystytään käyttämään suoraan opintopiirimallin jalkauttamiseen ja kehittämiseen osana Humakin toimintaa. Työn tuloksia pidettiin rohkaisevina ja niiden katsottiin osoittavan tämänkaltaisen toiminnan tarpeellisuuden. (Marjanen 2024.)

Palautteen jälkeen on helppo olla samaa mieltä tilaajan kanssa opinnäytetyön oikea-aikaisuudesta ja sen merkittävyydestä tilaajalle. Mallin jatkokehittämisen myötä voidaan toimintaa mahdollisesti viedä myös Humakin ulkopuolelle, mikä lisää työn merkittävyyttä.

LÄHTEET

- Alaniska, Hanna 2024. Formaali vastavuoroinen vertaisoppiminen korkeakoulussa: Kasvatustieteellinen kehittämistutkimus. Lapin yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 10.5.2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-398-3>
- Hartio, Ilkka 2010. Yksi Humak kampus riittää. Keskisuomalainen. Viitattu 20.1.2024. <https://www.ksml.fi/paikalliset/2793845>
- Hautio, Minna & Kóbor-Laitinen, Zita 2022. Kehittämistyön menetelmät. Webinaari 17.1.2022. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ei julkaistu.
- Helsingin Yliopisto 2023. Opetuksen kustannukset. Viitattu 18.3.2024. <https://www.helsinki.fi/fi/innovaatiot-ja-yhteisty/oppilaitosyhteisty/avoimen-yliopisto-opetuksen-oppilaitosyhteisty/yhteistyon-opetuksen-ja-opiskelun-kaytannot/opetuksen-kustannukset>
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. 15. (uudistettu) painos. Helsinki: Tammi.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022. Opetus-suunnitelma (OPS). Viitattu 19.5.2024. https://opiskelijanopas.humak.fi/?page_id=920
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024a. Alumni, tule mukaan Humentoriin. Viitattu 7.4.2024. <https://www.humak.fi/info/mentorointi/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024b. Humakin kampusten ja kirjastojen osoitteet. Viitattu 19.1.2024. <https://www.humak.fi/info/kampukset/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024c. Koulutus Humakissa. Viitattu 19.1.2024. <https://www.humak.fi/koulutus/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024d. Kulttuurituottaja (AMK) – tutkinto. Viitattu 20.1.2024. <https://www.humak.fi/koulutus/kulttuurituottaja-amk/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024e. Tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen osajaksi monimuotokoulutuksessa. Viitattu 20.1.2024. <https://www.humak.fi/koulutus/tulkki-amk-kommunikaatio-ohjaus/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024f. Viittomakielen tulkiksi lähiopetuksessa viittomakielisen yhteisön ytimessä. Viitattu 20.1.2024. <https://www.humak.fi/koulutus/tulkki-amk-viittomakieli/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024g. Yhteisöjen kehittäjä – neljä suuntautumisvaihtoehtoa. Viitattu 4.4.2024. <https://www.humak.fi/koulutus/yhteisopedagogi-amk/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024h. Humakin opinnäytetyöopas, AMK-perustutkinto. Viitattu 9.4.2024. <https://humak.libguides.com/c.php?g=684696&p=4899442>
- Hämäläinen, Sari & Perälä, Susanna 2022. Opintopiiri – kohti yhteisöllistä opiskelua. Tehdään yhdessä opiskelusta uusi normaali! Humanistinen ammattikorkeakoulu. Yhteisopedagogi (AMK). Opinnäytetyö. Viitattu 22.1.2024. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022120125544>
- Impiö, Annika 2022. Digiliike - tietoa digitaalisesta markkinoinnista. Benchmarking eli kilpailijavertailu auttaa parantamaan pienemmänkin yrityksen tuloksellisuutta. Viitattu 12.4.2024.

<https://blogi.oamk.fi/2022/05/16/benchmarking-kilpailijavertailu-auttaa-parantamaan-yrityksen-tuloksellisuutta/>

Jutvik, Gitte & Wiborn, Peter & Glushkova, Ludmila & Liepina, Inese n.d. Ohje opintopiiriin osallistujille. Suom. WWF Suomi. Viitattu 10.5.2024.

https://wwf.fi/app/uploads/l/q/n/hhclbsncxetq23uq5tgtpc/opintopiirin_osallistujalle.pdf

Jyväskylän ammattikorkeakoulu n.d. MYRSKY. Vertaisoppiminen liiketoiminnan tukena.

<https://www.jamk.fi/fi/projekti/myrsky/vertaisoppiminen-liiketoiminnan-tukena>

Jyväskylän yliopisto 2021. Koppa. Tapaustutkimus. Viitattu 11.4.2024.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/etnografinen-tutkimus>

Jyväskylän yliopisto 2015. Koppa. Tapaustutkimus. Viitattu 10.4.2024.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/tapaustutkimus>

Kalliala, Eija 2020. Verkko-opetus TAOsta MOOCeihin – miten digitaalisuus vaikuttaa opetusmenetelmiin? Ammattikasvatuksen aikakauskirja 16(4), 2020. 68–76. Viitattu 13.4.2024. <https://journal.fi/akakk/article/view/113852>

Kallinen, Timo & Kinnunen Taina 2021. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 11.4.2024.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvaliteoreettiset-metodologiset-viitekehykset/etnografia/>

Kerola, Teemu 2024a. Helsingin Yliopisto Tietojenkäsittelytieteen laitos. Opintopiirit. Viitattu 18.3.2024.

<https://www.cs.helsinki.fi/u/kerola/tito/itseopiskelukurssi/opintopiiri.html>

Kerola, Teemu 2024b. Helsingin Yliopisto Tietojenkäsittelytieteen laitos. Opintopiirikurssit, liite 5. Viitattu 18.3.2024.

https://www.cs.helsinki.fi/u/kerola/tito/itseopiskelukurssi/opintopiiri_opisk.html

Kunttu, Kristina & Huttunen Teppo 2009. Korkeakouluopiskelijoiden Terveystutkimus 2008. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Viitattu 14.2.2024.

https://1285112865.rsc.cdn77.org/app/uploads/2020/01/KOTT_2008.pdf

Kunttu, Kristina & Pesonen, Tommi 2013. Korkeakouluopiskelijoiden Terveystutkimus 2012. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 47. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Viitattu 14.2.2024.

https://1285112865.rsc.cdn77.org/app/uploads/2020/01/KOTT_2012.pdf

Kunttu, Kristina & Pesonen, Tommi & Saari, Juhani 2017. Korkeakouluopiskelijoiden Terveystutkimus 2016. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 48. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Viitattu 14.2.2024.

https://1285112865.rsc.cdn77.org/app/uploads/2020/01/KOTT_2016-1.pdf

Marjanen, Päivi 2024 a. Suullinen tiedoksianto. 16.5.2024.

Metsämuuronen, Jari 2006. Luku 2. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Teoksessa Jari Metsämuuronen (toim.) Laadullisen tutkimuksen käsikirja. 81–147. Helsinki: International Met-help ky.

- Mäntylä, Eeva 2024. Jyväskylän kampuksen opiskelijoiden määrä. Microsoft Teams keskustelu. 14.5.2024.
- Opetushallitus 2020. Suomen etäopetus täyttää 100 vuotta - osallistu juhlawebinaariin. Viitattu 13.4.2024. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/suomen-etaopetus-tayttaa-100-vuotta-osallistu-juhlawebinaariin>
- Ojanen, Eero 2018. Oppimisen ilo. Opintotoiminnan Keskusliitto 75 vuotta 1943–2018. Helsinki: Opintotoiminnan Keskusliitto / Opintokeskus Sivis. Viitattu 16.2.2024. <https://www.opintokeskussivis.fi/app/uploads/2023/06/Opintotoiminnan-keskusliitto-75-vuotta.pdf>
- Peterson, Grif & Gryczko, Noemi 2021. Opintopiirien ohjaaminen - Ohjaajan käsikirja. Osa: 1 Opintopiiri opintopiireistä. Suom. Piia Keihäs ja Tuulikki Alamettälä. Hämeenlinna: Suomen eOppimiskeskus ry. Viitattu 19.3.2024. https://frsi.org.pl/wp-content/uploads/2021/10/1.-Ohjaajan-k%C3%A4sikirja_-Opintopiiri-opintopiireist%C3%A4.pdf
- Piekkari, Rebecca & Welch Catherine 2020. Oodi yksittäistapaustutkimukselle ja vertailun ominaiset mahdollisuudet. Teoksessa Anna Puusa & Pauli Juuti (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. 207–215. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa Anna Puusa & Pauli Juuti (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. 75–85.
- Puusa, Anu 2020. Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa Anna Puusa & Pauli Juuti (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. 103–117. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Pyhältö, Hanneli 1984. Tietokoneavusteinen opetus – haaste koulutuksen kehittäjälle. Aikuis- kasvatusta 4(4), 1984. 191–194. Viitattu 13.4.2024. <https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/96368>
- Reinikainen, Rasmus 2024. Voimaa opiskeluun! Tietopaketti opintojen keskeyttämisestä. Voimaa opiskeluun -hanke. Viitattu 3.5.2024. https://www.otus.fi/wp/wp-content/uploads/2023/07/Voimaa_opiskeluun_Tietopaketti_opintojen_keskeyttamisesta.pdf
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto 5.5. Tapaustutkimus. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 10.4.2024. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_5.html
- Stadtfeld, Christoph & Vörös, András & Elmera, Timon & Bodaa, Zsófia & Raabe, Isabel J. 2019. Integration in emerging social networks explains academic failure and success. Proceedings of the National Academy of Sciences 116(3), 2019. 792–797. Viitattu 8.2.2024. <https://www.pnas.org/doi/epdf/10.1073/pnas.1811388115>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu 1. painos. Helsinki: Tammi.
- Tutor 2 2024. VS. Kysymyksiä opintopiiristä. Email joni.johansson@humak.fi 21.3.2024.

- Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu a. AMK-koulutuksessa aloittaneiden suorittaneiden tutkinnot. Opetus hallinnon ja Tilastokeskuksen tietopalvelusopimuksen aineisto K3.10. Viitattu 7.4.2024. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Amk-koulutuksessa%20aloittaneiden%20suorittamat%20tutkinnot%20-%20analyysi3.xlsb
- Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu b. Ammattikorkeakoulutuksen aloittaneiden läpäisy. Opetus hallinnon ja Tilastokeskuksen tietopalvelusopimuksen aineisto K3.10. Viitattu 7.4.2024. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Amk%201%C3%A4p%C3%A4isy%20-%20amk%20prosentit.xlsb
- Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu c. Amk-opiskelijoiden opintojen kulku. Opetus hallinnon ja Tilastokeskuksen tietopalvelusopimuksen aineisto K3.10. Viitattu 7.4.2024. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Amk-opiskelijoiden%20opintojen%20kulku%20-%20analyysi1.xlsb
- Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu d. Amk-opiskelijoiden opintojen kulku (prioriteetti 2). Opetus hallinnon ja Tilastokeskuksen tietopalvelusopimuksen aineisto K3.10. Viitattu 7.4.2024. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Amk-opiskelijoiden%20opintojen%20kulku%20prioriteetti%202%20-%20analyysi2.xlsb
- Vuori, Jaana 2021. Tapaustutkimus. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 11.4.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusasetelma/tapaustutkimus/>
- YTHS 2022. Opiskelukyky. Viitattu 9.5.2024. <https://www.yths.fi/palvelut/opiskelukyky/>

HAASTATTELUT

Kaikki haastattelut tehnyt Joni Johansson

Minkkinen, Jessica 2023. Projektikoordinaattori. Riemu Finland ry. Videohaastattelu 12.12.2023.

Tutor 1 2024. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Videohaastattelu 13.3.2024.

LIITTEET

Liite 1. Opintopiirin vetäjän haastattelun ja sähköpostikyselyn runko

Mistä ja miten opintopiiri sai alkunsa?

Miksi lähdit järjestämään opintopiiriä, tai mikä oli taustalla oleva tarve?

Lähditkö hakemaan ratkaisua omaan vai opiskelijayhteisöstä nousseeseen tarpeeseen?

Onko opintopiiri mielestäsi vastannut tähän tarpeeseen/tarpeisiin?

Millaista palautetta olet saanut opintopiiristä?

Liite 2. Osallistujien seurantalomake

Tähän kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista, ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Nimimerkki- tai nimitietoja käytetään ainoastaan opintopiiriin palaavien kävijöiden määrän seuraamiseen. Nimi- tai tunnistetiedot anonymisoidaan. Yksittäiset vastaajat eivät ole tunnistettavissa tuloksista tai raporteista. Vastauksia käytetään Humanistiselle ammattikorkeakoululle tehtävään opinnäytetyöhön.

Lisätietoja:

Joni Johansson, Humanistinen ammattikorkeakoulu / opiskelija
joni.johansson@humak.fi

1. Nimi tai nimimerkki

Voit käyttää oikeaa nimeäsi tai keksittyä nimimerkkiä, kunhan se säilyy samana jokaisella osallistumiskerrallasi. Mikäli käytät omaa nimeäsi, laitathan myös vähintään sukunimesi ensimmäisen kirjaimen.

---

2. Oletko osallistunut syksyn kahteen ensimmäiseen opintopiiriin

En

Osallistuin 18.9.2023

Osallistuin 25.9.2023

Osallistuin toiseen, mutta en muista kumpaan

3. Haluatko vastat opintopiirin aloitus- ja loppukyselyyn?

Jos vastaat kyllä, lähetä-napin painaminen ohjaa sinut yhteystietolomakkeelle. Jos et halua osallistua, kysely päättyy. Aloitus- ja loppukyselyt eivät ole yhdistettävissä tähän kyselyyn tai yhteystietolomakkeeseen.

- Kyllä
- Ei kiitos
- Olen jo vastannut tähän

Liite 3. Aloituskysely

Tämä on opintopiirien aloituskysely. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja anonymia. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eivätkä yksittäiset vastaajat ole tunnistettavissa tuloksista tai raporteista. Annettuja vastauksia käytetään Humanistiselle ammattikorkeakoululle tehtävään opinnäytetyöhön, jossa pyritään mittaamaan opintopiirien vaikuttavuutta sekä mal-
lintamaan ja kehittämään opintopiiritoimintaa. Kyselyyn vastaaminen vie noin 10 minuuttia

Lisätietoja:

Joni Johansson, Humanistinen ammattikorkeakoulu / opiskelija

joni.johansson@humak.fi

1. Olen aloittanut opintoni Humakissa *

Ennen vuotta 2018

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2. Olen *

- Yhteisöpedagogiopiskelija
- Kulttuurituottajaopiskelija

3. Mistä kuulit opintopiiristä? *

---

4. Tulin opintopiiriin, koska: *

Merkitse jokaisen väittämän kohdalle se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi tai tilannettasi.

Vastaus vaihtoehdot: Täysin erimieltä, jokseenkin erimieltä, en osaa sanoa, jokseenkin samaa mieltä, täysin samaa mieltä.

Väittämät:

1. Halusin kokeilla sopiiko tämä minulle.
2. Saan tehtyä tehtäviä paremmin muualla kuin kotona.
3. Saan tehtyä tehtäviä paremmin, kun ympärilläni on myös muita tekemässä omia tehtäviä.
4. Haluan kokea yhteisöllisyyttä.
5. Haluan verkostoitua muiden opiskelijoiden kanssa.
6. Haluan vertaistukea.
7. Haluan antaa vertaistukea.
8. Voin oppia muilta.
9. Tarvitsen apua johonkin tiettyyn asiaan, kuten Pepin, Excelin tai Wordin käyttö.
10. Kaverikin tuli.

5. Minulla oli jokin muu syy tulla opintopiiri tapaamiseen, mikä?

Kerro lyhyesti omin sanoin miksi tulit opintopiiriin, jos mikään yllä olevista väittämistä ei sopinut sinuun.

---

6. Mitä toiveita sinulla on toiminnalle? *

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

1. Saan edistettyä koulutehtäviäni
2. Saan kokea kuuluvani opiskelijayhteisöön
3. Saan auttaa muita
4. Saan itse apua
5. Saan keskustella itselleni tärkeistä aiheista
6. Saan olla muiden seurassa
7. Muu.

7. Haluaisin että opintopiirissä käsiteltäisiin yhdessä jotakin aihetta.

Kerro lyhyesti, jos haluaisit että jollakin opintopiirikerralla nostettaisiin esille yhteiseen keskusteluun jokin opintoihin tai opiskeluun liittyvä aihe. Ehdotus voi myös olla esimerkiksi työpaja tai muu vastaava toiminnallinen menetelmä jonkin tietyn teeman ympärillä.

---

8. Ajankohta ja paikka

Valitse vastausvaihtoehto, joka parhaiten kuvaa mielipidettäsi

Vastaus vaihtoehdot: Täysin erimielttä, jokseenkin eri mieltä, en osaa sanoa, jokseenkin samaa mieltä, täysin samaa mieltä.

Väittämät

1. Opintopiirin järjestämis päivät ovat hyvät *
2. Opintopiirin kellonaika on hyvä *
3. Tiedän missä Veturitallit ovat *
4. Minun on helppo päästä Veturitalleille *
5. Tilat Veturitalleilla ovat toimintaan soveltuvat ja riittävät *
6. Opintopiirejä voisi olla useammin *
7. Opintopiirejä voisi olla harvemmin *

10. Vapaa sana

Vapaa palaute opintopiiristä. Unohdimmeko mielestäsi kysyä jotain?

---

11. Aion tulla uudestaan opintopiiriin

Kyllä

Ehkä

Ei

Liite 4. Yhteystietonsa jättäneille lähetetty loppukysely

Tämä on opintopiirin loppukysely. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymia. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eivätkä yksittäiset vastaajat ole tunnistettavissa tuloksista tai raporteista. Annettuja vastauksia käytetään Humanistiselle ammattikorkeakoululle tehtävään opinnäytetyöhön, jossa pyritään mittaamaan opintopiirin vaikuttavuutta sekä mallintamaan ja kehittämään opintopiiritoimintaa. Kyselyyn vastaaminen vie noin 5 minuuttia.

Lisätietoja:

Joni Johansson, Humanistinen ammattikorkeakoulu / opiskelija

joni.johansson@humak.fi

1. Kuinka monessa opintopiiri tapaamisessa olet käynyt?

1-2

3-4

5-7

2. Opiskelu ja oppiminen

Merkitse jokaisen väittämän kohdalle se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi

Vastaus vaihtoehdot: Täysin erimieltä, jokseenkin eri mieltä, en osaa sanoa, jokseenkin samaa mieltä, täysin samaa mieltä.

Väittämät:

1. Opintopiiriin osallistuminen on tukenut opintojen etenemistä
2. Opintopiiriin osallistuminen on tukenut pysymään opintojaksojen aikataulussa
3. Opintopiiriin osallistuminen on tukenut tehtävien aloittamisessa

4. Opintopiireissä on saanut apua tehtävien ymmärtämiseen
5. Opintopiireissä on saanut apua verkkoalustojen käyttöön (hoodle, peppi tms.)
6. Opintopiirissä on saanut apua käytössä olevien ohjelmistojen käyttöön (word, excel,
7. teams, tms.)
8. Opintopiirissä on jaettu vinkkejä erilaisista verkkotyökaluista tai ohjelmista (canva,xmind, chatGPT tms.)
9. Opintopiirissä on pystynyt oppimaan muilta osallistujilta ja hyödyntämään heidän osaamistaan
10. Opintopiirissä on voinut jakaa omaa osaamistaan
11. Opintopiirissä on saanut uusia oivalluksia

3. Yhteisö ja yhteisöllisyys

Merkitse jokaisen väittämän kohdalle se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi. Kysymyksissä turvallisuuden kokemuksesta tarkoitetaan psykologista turvallisuutta

Vastaus vaihtoehdot: Täysin erimieltä, jokseenkin eri mieltä, en osaa sanoa, jokseenkin samaa mieltä, täysin samaa mieltä.

Väittämät:

1. Opintopiiriin osallistuminen on tukenut kokemusta opiskelija yhteisöön kuulumisesta
2. Opintopiirissä on voinut antaa vertaistukea
3. Opintopiirissä on saanut vertaistukea
4. Opintopiiriin on tuntunut turvalliselta tulla
5. Opintopiirissä on voinut olla oma itsensä
6. Opintopiirissä on tuntunut turvalliselta kysyä tai puhua asioista
7. Opintopiiriin osallistuminen on tukenut hyvinvointia
8. Opintopiiriin osallistuminen on ehkäissyt yksinäisyyden kokemuksia

4. Aika, paikka ja tilat

Merkitse jokaisen väittämän kohdalle se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi.

Vastaus vaihtoehdot: Täysin erimieltä, jokseenkin eri mieltä, en osaa sanoa, jokseenkin samaa mieltä, täysin samaa mieltä.

Väittämät:

1. Opintopiirien kellonaika on ollut hyvä
2. Opintopiirien päivä on ollut hyvä
3. Opintopiirejä on ollut sopivin välein
4. Tapaamisten kesto on ollut sopivan mittainen
5. Veturitalleille on ollut helppo saapua
6. Veturitallien tilat ovat esteettömät
7. Tilat ovat olleet riittävät
8. Tilojen varustelu on ollut riittävä

5. Mitä opintopiiri vielä mielestäsi tarvitsisi?

---

6. Vapaa sana

Liite 5. Benchmarkkauksen haastattelu runko

1. Onko teillä pysähdetty määrittelemään tota itse opintopiiri käsitettä, tai miten teillä mielletään sana opintopiiri?
2. Kuinka teillä yksittäinen opintopiiri kerta etenee tai mikä sen tapaamisen rakenne on?
3. Tulevatko osallistujat ajoissa tapaamisiin? Ja kuinka myöhästyneet huomioidaan?
4. Mihin aikaan teillä on opintopiirit? Ja onko teillä jokin kiinteä aika vai vaihtuva?
5. Millaisia teemoja käsittelette tapaamisissa, jos käsittelette ja kuin paljon tähän on varattu aikaa?
6. Miten sitoutatte osallistujat opintopiiriin tai mistä osallistujien sitoutuminen tulee?
7. Kuinka näet verkkovälitteisyyden vertautuvan livetapaamisiin, onko se heikkous vai vahvuus?
8. Näkyköö teidän osallistujissanne viitteitä siitä, että opintopiiritapaamisiin tultaisiin hakemaan sosiaalisia kohtaamisia?
9. Näkykö koulutuksenasteiden erot osallistujien välisessä vuorovaikutuksessa?

Liite 6. Humakilainen opintopiiriopas

Dia 1

Humakilainen opintopiiri

Avoimen puolihjatun opintopiirin malli

Dia 2

Kuinka tämä malli syntyi?

Tämä malli on tuotettu osana Humanistiselle ammattikorkeakoululle tehtyä opinnäytetyötä: Humakin näköistä opintopiiriä luomassa - Havaintoja Humakin opintopiiristä. Opinnäytetyössä havainnoitiin Jyväskylän kampuksen opiskelija-aktiivien aloittamaa ja fasilitoimaa, kaikille opiskelijoille avointa opintopiiriä. Kerättyjen havaintojen ja tulosten pohjalta on tehty nyt käsissäsi oleva malli. Opiskelun iloa!

Dia 3

Mikä ihmeen opintopiiri?

- Perinteiset opintopiirit ovat usein pitkäikäisiä pienryhmiä. Ryhmä opiskelee yhdessä sovittua aihetta, työskennellen yhteistä tavoitetta kohti. Oppiminen perustuu vertaisoppimiseen, eli jäsenet opettavat toinen toisiaan.
- Tässä mallissa esitelty opintopiiri ei ole perinteinen opintopiiri. Tapaamiset ovat avoimia kaikille kampuksen opiskelijoille. Jokainen osallistuja työskentelee omien henkilökohtaisten opintojensa edistämiseksi. Opiskelijoilla on mahdollisuus pyytää ja antaa tukea, jakaa kokemuksia ja vinkkejä sekä kohdata toisiaan.
- Humakilainen opintopiiri on kaikille opiskelijoille avoin opiskelun ja toistensa kohtaamisen tila.

Dia 4

Miksi järjestää tai osallistua?

- Yhdessä opiskelu on mukavampaa, etkä jää opintojesi kanssa yksin.
- Opintopiiri tukee hyvinvointia ja opiskelukykyä.
- Saat edistettyä opintoja yhdessä muiden kanssa.
- Opintopiiriä voi käyttää opiskelijayhteisön rakentamiseen, tukemiseen ja lujittamiseen.
- Pääset osaksi omaa Humak-yhteisöäsi ja tapaamaan muita yhteisön jäseniä.
- Voit löytää uusia opiskelukavereita, joilta voit oppia ja joille voit jakaa omaa arvokasta osaamistasi.

Dia 5

Sisältö

Seuraavilta dioilta löydät suosituksia ja ohjeita alla oleviin asioihin:

6. Kuka voi perustaa opintopiirin?
7. Vetäjän rooli
8. Paikan valinta
9. Järjestämistiloissa huomioitavaa
10. Ajankohta, kesto ja järjestämistiheys
11. Missä ja miten kerron toiminnasta?
12. Miten opintopiirissä opiskellaan?
13. Tekniikoiden soveltamisesta
14. Vielä muutama sana struktuureista
15. Aloitus ja lopetus
16. Esimerkki tapaamisen läpiviennistä
17. Entä jos kaikki eivät pääse livetapaamisiin?
18. Lopuksi pari sanaa mallin käyttämisestä

Dia 6

Kuka voi perustaa opintopiirin?

- Kuka tahansa aktiivinen opiskelija voi perustaa opintopiirin ja toimia vetäjänä.
- Opintopiiri kuitenkin suositellaan järjestettävän tutor-vetoisesti tai yhteistyössä tutoreiden kanssa
- Tutoreilla on valmiit viestintäkanavat ja -yhteydet ympäri kampusta.
- Tutoreilla on eri tavalla resursseja käytettävissään, kuin ns. riviopiskelijalla
- Vetäjien määräksi suositellaan 2–4 henkilöä, kuorman ja vastuun jakamiseksi
- Määrä kannattaa suhteuttaa tapaamiskertojen tiheyden ja ryhmän vetäjien käytettävissä olevan ajan mukaan

Dia 7

Vetäjän rooli

Puoliohjatussa mallissa vetäjä ei ole korkean auktoriteetin henkilö tai tilaisuuden puheenjohtaja vaan yksi osallistujista. Opintopiirin vetäjä ohjaa tapaamisen kulkua yhteistyössä osallistujien kanssa. Ohjaaminen tapahtuu kehotuksin ja kysymyksin, mikä antaa osallistujille mahdollisuuden vaikuttaa yksittäisen tapaamisen kuluun ja sisältöön. Vetäjä rohkaisee osallistujia osallistumaan tapaamisen rytmittämiseen ja sisällön määrittämiseen. Tärkeää on, että osallistujat kokevat opintopiirin miellyttäväksi, rennoksi ja turvallisesti paikaksi, jossa heillä on mahdollisuus vaikuttaa tapaamisen kuluun.

Ohjeita vetäjälle:

- Avaa tapaaminen minkä jälkeen olet taas opiskelijan roolissa
- Ohjaa ihmisten huomiota, älä ihmisiä
- Ota uudet osallistujat vastaan ja kerro lyhyesti, miten olette tottuneet toimimaan ja mitä on odotettavissa
- Anna tilaa keskustelulle, jos jokin aiheuttaa keskustelua
- Vetäjä ei määrittele, mitä yksittäinen osallistuja tekee tai mihin työskentelyaikansa käyttää
- Tunnustele osallistujien tarpeita eri tilanteissa

Dia 8

Paikan valinta

- Paikkaa valitessa kannattaa kiinnittää huomiota erityisesti saavutettavuuteen. Jos oma kampus tunnetusti koetaan opiskelijoiden keskuudessa etäällä olevaksi ja vaivalloiseksi saavuttaa, on syytä etsiä sijaintia lähempää opiskelijoita.
- Esimerkkejä tahoista joilta tiloja voi tiedustella:
- Paikallinen nuorisotoimi
- Kaupunginirjastot ja yliopistojenkirjastot
- Paikalliset järjestöt
- Kannatta huomioida, että osallistumine pystytään pitämään maksuttomana. Myös maksuttomuus on osa saavutettavuutta ja esteettömyyttä.

Dia 9

Järjestämistiloissa huomioitavaa

- Huomioikaa tiloja valitessa ja etsiessä:
- Esteettömyys; onhan kaikilla mahdollisuus päästä tilaan.
- Tilat ovat turvalliset: poistumistiet, ja kulkuväylät ovat kunnossa. Onko ensisammutuskalustoa, EA-välineet?
- Riittävän suuret tilat osallistujamäärälle. Määrän arvioinnissa voitte käyttää apuna esimerkiksi laatimalla kyselyn opiskelijoille osallistumisinnokkuudesta.
- Riittävästi pistokepaikkoja ja riittävä verkkoyhteys
- Löytyykö WC-tilat, vesipiste ja näiden lisäksi muut mahdolliset toiveet tilalta.

Dia 10

Ajankohta, kesto ja järjestämistiheys

Sovittakaa nämä oman kampuksen kontekstiin sopiviksi. Ajankohta voi olla joko vakituinen tai vaihtuva.

Vakituinen malli:

- Valitkaa yhteisölle sopiva päivä
- Mahdollisimman monella mahdollisuudella päästä paikalle
- Ihmisillä on edelleen voimavaroja jäljellä viikosta -> perjantai-iltapäivä ei välttämättä ole paras
- Esimerkki hyvästä kestosta: noin 3 tuntia
- Kesto on hyvä tasapainottaa niin, että aikaa on riittävästi, mutta ihmisillä jaksaminen riittää
- Tapaamisten tiheys järjestäjien voimavarojen, yhteisön tarpeiden ja tilojen käytettävyyden mukaan. Esimerkiksi joka toinen viikko voi olla toimiva ratkaisu

Vaihtuva malli:

- Toimii jos tilat ovat vapaammin käytettävissä.
- Antaa osallistujille mahdollisuuden vaikuttaa järjestämispäivään.
- Esimerkiksi järjestämällä äänestyksellä muutamasta eri vaihtoehdosta
- Kesto vakituksen mallin mukaisesti. Voidaan halutessa ottaa myös osallistujien toiveet huomioon.
- Tapaamisten tiheys järjestäjien voimavarojen ja yhteisön tarpeiden mukaan. Esimerkiksi tässäkin joka toinen viikko voi olla toimiva ratkaisu.
- Tärkeä muistaa tiedottaa jokaisen tapaamisen ajankohta myös avoimissa opiskelijoille suunnatuissa viestintäkanavissa.

Dia 11

Missä ja miten kerron toiminnasta?

- Markkinoikaa toiminnasta oppilaitoksen kanavissa ja monipuolisesti sosiaalisessa mediassa.
- Tähän tutorien valmiit väylät ovat hyvä keino
- Hyödyntäkää kampuksenne lehtoreita tiedottamalla heille toiminnasta ja pyytämällä kertomaan siitä luentojen yhteydessä kampuksen opiskelijoille
- Perustakaa opintopiirille oma viestintäkanava, jossa voidaan viestiä jo toiminnassa mukana oleville
- Esimerkiksi Teams, Whatsapp tai Discord.
- Muistakaa huomioida:
  - Kanava on kevyt ylläpitää. Näin helpotetaan omaa taakkaa
  - Helppokäyttöisyys niin järjestäjien kuin osallistujien näkökulmasta
  - Kanava on oppilaitoksen ulkopuolisilta suojassa.

Dia 12

Miten opintopiirissä opiskellaan?

- Etukäteen kannattaa miettiä, mitä aikoo työstää tapaamisessa
- Tapaamiset kannattaa strukturoida mahdollisimman kevyesti, selkeä aloitus ja lopetus ovat kuitenkin tärkeitä.
- Työskentelyä kannattaa yhdessä rytmittää esimerkiksi Pomodorotekniikkaa soveltaen
- Tapaamisen aikana kannattaa kysyä apua ja tarjota omaa osaamistaan muille. Usein toiselta mielipiteen kysyminen voi auttaa eteenpäin.
- Huom! Tarkoitus ei ole tehdä toisen puolesta.
- Seurustelu, tutustuminen, kuulumisten vaihto ja vertaistuki ovat myös osa opintopiiriä joten antakaa kohtaamiselle ja kanssakäymiselle myös aikaa rohkeasti.

Dia 13

Opiskelutekniikoiden soveltamisesta

- Soveltakaa tekniikoita yhteistyössä keskenänne
- Työskentely jaksojen ja taukojen keston ei tarvitse olla kiveen hakattu
- Opiskelutekniikoiden etuja opintopiirin kontekstissa
- Palvelee hyvin opiskelua
- Takaa työrauhaa sitä kaipaaville, kun toiminta on yhdessä synkronoitua
- Opiskelutekniikoiden mahdollisia haittoja
- Saattavat olla hyvin strukturoituja käytäntöjä
- Tiukka strukturi voi viedä opintopiiriltä rentouden tuntua sekä tehdä vetäjästä auktoriteetin, jota vertaistoiminnassa pyritään välttämään.
- Rohkaiskaa osallistujia myös ehdottamaan tauon paikkoja ja työskentelyyn ryhtymistä. Vakituisemmat osallistujat kyllä oppivat nopeasti ja tavoite onkin tehdä ohjaajasta tarpeeton opintopiirin avauksen ja lopetuksen välissä.

Dia 14

Muutama sana struktuureista

- Osallistuja tulevat opintopiiriin myös kohtaamaan toisiaan jolloin tarvitaan myös vapautta. Vapauden saavuttamisessa auttaa tietynlainen strukturoimattomuus, eikä struktuurien toteuttaminen ole itseisarvo
- Työskentelyn rytmittämisen tärkein rooli on taata työskentelyrauhaa sitä enemmän kaipaaville synkronoimalla osallistujien toimintaa sekä auttamalla opiskelijoita siirtämään huomion tehtäviin. Vertaispaineen sekä hauskan keskustelun ristipaineessa huomion omatoiminen opiskeluun ohjaaminen voi muodostua vaikeaksi vaikka se olisi asetettu osallistumisen pää tavoitteeksi yksittäisen opiskelijan kohdalla. Auttakaa toisiaan onnistumaan.
- Opiskelijat tulevat opintopiiriin kohtaamaan myös toisiaan ja hakemaan vertaistukea. Sosiaalisilla suhteilla ja yhteisöön kuulumisen tunteella on merkittävä rooli ihmisen hyvinvoinnille. Hyvä hyvinvointi tukee opiskelukykyä. On ihan hyväksyttyä käyttää koko kolme tuntia seurusteluun, jos osallistujat sitä tarvitsevat. Seurustelulla tuetaan opiskelukykyä ja hyvän opiskelukyvyn omaava opiskelija kykenee paremmin edistämään opintojaan.
- Tärkeää onkin pyrkiä tasapainottamaan erilaiset tarpeet. Tässä auttaa osallistujien herkkiä tunnustelu ja kuuntelu. Mitä pienemmällä ja joustavammilla struktuureilla saatte opintopiiriin toteutettua sitä parempi.

Dia 15

Aloitukset ja lopetus

- Avaa opintopiiri kuulumiskierroksella, joka voi sisältää:
- Osallistujien esittelyn ja lyhyet kuulumiset (ilojen, onnistumisien, surujen ja ärsytysten jakaminen on sallittua ja suotavaa).
- Mitä aikoo kyseisellä kerralla tehdä
- Päivän tavoitteen kertomisen, jos sellainen on asettanut.
- Mitä kuulumiskierroksella saavutetaan?
- Tutustutaan toisiin opiskeljiin
- Huomio ohjataan opintopiiriin, eikä jäädä siirtymä limboon muuna maailman ja opintopiirin välille
- Opiskelijat kuulevat, missä vaiheessa opintoja kukakin on menossa. Jotkut saattavat esimerkiksi tehdä samaa tehtävää tietämättään
- Jokainen saa äänensä kuuluviin vähintään kerran tapaamisen aikana
- Loppuun voi liittää toisen kierroksen, jonka aikana jaetaan sen hetken tuntemukset ja mitä on saanut aikaan sillä kerralla
- Luo tapaamiselle selkeän lopetuksen
- Tekee osallistujille itselleen näkyvämmäksi oman edistymisen tehtävissä
- Joillekin selkeät struktuurit tuovat turvaa ja varmuutta, erityisesti ensimmäisillä osallistumiskerroilla.

Dia 16

Esimerkki tapaamisen läpiviennistä

- Varmista hyvällä markkinoinnilla ja tiedottamisella hyvissä ajoin etukäteen, että osallistujat tietävä milloin ja mihin tulla.
- Tule ajoissa paikalle avaamaan tilat ja ottamaan osallistujia vastaan
- Huomioi ensikertalaiset ja kerro heille lyhyesti mitä odottaa tapaamiselta.
- Aloita kuulumiskierros esimerkiksi 10 min ilmoitetun aloitusajankohdan jälkeen
- Käytä harkintaa sen mukaan miten tiipittain ihmiset saapuvat paikalle.
- Jos ihmisiä saapuu lisää myöhemmin, voi tehdä uuden pikakuulumiskierroksen.
- Jos käytätte Pomodoroa aloitakaa sen käyttö
- Rohkaise ihmisiä kysymään apua työskentelyn aikana
- Rohkaise ehdottamaan taukoja ja työskentelyyn ryhtymistä. Muista, että tavoitteesi on tehdä itsestäsi tarpeeton ohjaaja
- Tunnusteile ja kuuntele ihmisten tarpeita
- Työskentely on ihan ok lopettaa hieman aikaisemmin, jos ihmiset sitä tuntuvat tarvitsevan ja taukojen hieman venyä, jos jokin teema aiheuttaa keskustelua.
- Toistakaa sykliä ja päättäkää kuulumiskierrokseen
- Lopetuksen yhteydessä voi myös tiedustella tai ehdottaa seuraavaa tapaamisaikaa, jos käytätte vaihtuvaa ajankohtaa.

Dia 17

Entä jos kaikki eivät pääse livetapaamisiin?

- Vaikka malli on suunniteltu livetapaamisiin, voidaan sen pohjalta toteuttaa opintopiiri myös verkkovälitteisesti
- Verkkovälitteinen opintopiiri voidaan aina toteuttaa vaihtuvalla ajankohdalla, koska se ei ole paikkaan sidottu.
- Verkkovälitteistä opintopiiriä ei suositella yhdistettäväksi livetapaamisiin
- Paikan päällä olevien ja verkon välityksellä olevien yhdenvertainen kohtaaminen voi muodostua hankalaksi
- Vaatii ohjaajalta taitoa sovittaa yhteen paikan päällä sekä verkossa olevat osallistujat
- Verkkovälitteisyyden etuja:
- Osallistuja saa itse valita kommunikoida puhumalla, kirjoittamalla vai ollenkaan
- Ei tarvitse pitää kameraa päällä, jos ei halua
- Voi madaltaa joidenkin kohdalla osallistumiskynnystä ja näin mahdollistaa opiskelijayhteisöön osallistumisen
- Opintopiirejä voidaan järjestää esimerkiksi viikoittain niin, että livetapaamiset ja verkko tapaamiset vuorottelevat.
- Kuitenkin kannattaa huomioida omat voimavarat ja riittävä vetäjien määrä.
- Huomioikaa verkkotapaamisalustaa valitessa sen helppokäyttöisyys, saatavuus sekä soveltuvuus tarkoitettuun opintopiirikäyttöön. Käyttökelpoisia alustoja ovat esimerkiksi Teams tai Zoom.

Dia 18

Lopuksi pari sanaa mallin käyttämisestä

Muistakaa että olette järjestämässä vertaistoimintaa toisillenne. Osallistujat tulevat tapaamisiin vapaaehtoisesti eikä heitä ole sitoutettu osallistumiseen sopimuksin tai muillakaan keinoin. Soveltakaa tätä mallia omien tarpeiden mukaan. Tätä opintopiiriä ei ole tarkoitettu ainoastaan opintojen edistämiseen vaan avoimeksi tilaksi missä kohdata muita opiskelijoita ja saada vertaistukea. Tärkeintä on, että niin vetäjillä kuin osallistujilla on hauskaa ja kaikki viihtyvät sekä jokainen halukas voi osallistua. Soveltakaa ja tehkää opintopiiristä rohkeasti omanne- ja kampuksenne näköinen.